

જરથોશતી ધર્મ પોથ.

પાઠમાળા.

બીજી ચોપડી.

૧૮૮૩

જરથોશતી ધર્મ પોથ તથા શુદ્ધ આતના ખોરદે
અવરતા—અવરતા હુરદે.

અનાવતાર

ફરમજી મીનોએહેરજી દસ્તુર જામારુપ
આશાહના બી. એ.

તે મરહુમ નામદાર સર જમશેદજી જીજીભાઈ
જરથોશતી મદરેસાના માજી ફેલો તથા એજ
મદરેસાના માજી ઇંગ્લેજી શીક્ષક.

અવસ્તા.

મુક્ર. ૬૬૬૬૬૬. ૨૭૭૭. ૭૭૭૭૭૭૭૭. ૭૭૭૭૭૭૭૭
૭૭૭૭૭૭૭૭૭૭. ૭૭૭૭૭૭૭૭૭૭. ૭૭૭ ૭૭૭૭૭૭૭૭
(૫૦ ૫, ૨૧.) ૭૭૭૭૭૭૭૭૭૭૭૭. ૭૭૭૭૭૭ ૭૭૭૭૭

અર્થ.

પાક ખોદાવાલાએ અશો જરથોશતને કહ્યું છે
કે :—હમેશાં માણસને માટે સર્વોત્તમ ચીજ પાકી છે.
અને માજદીઅરની દીન એજ એકલી પાકી છે.

મુંબઈ, પ્રિન્ટીંગ પ્રેસ

પારસી બજાર સીટ, નં ૧ લો, માપલા બોલડોંગ.

સને ૧૨૫૨ યજ્ઞદજરદી—સને ૧૮૮૩ ઇસવી.

(આ ચોપડી સને ૧૮૬૭ નાં ૨૫ માં કાયદા પ્રમાણુરજસ્તર કીધી છે.)

કી મત છ આના.

જરથોશતી ધર્મ બોધ.

ચાઠમાળા.

બીજી ચોપડી.

જરથોશતી ધર્મ બોધ તથા શુદ્ધઆતના ખોરદે
અવસ્તા—અવસ્તા હુરફે.

બનાવનાર

ફરંમણ મીનોએહેરજી દસ્તુર જામારુપ
આશાજીના બી. એ.

તે મહામ નામદાર સર જરથોશદજી જીજીભાઈ
જરથોશતી મદરેસાના માણ ફેલો તથા એજ
મદરેસાના માણ ઇંગ્લેજ શીક્ષક.

અવસ્તા.

અહીં - ૬૬૬૬૬ - ૨૭૨૭ - ૭૭૭૭૭૭૭૭ - ૬૬૬૬૬૬૬૬૬૬
- ૭૭૭૭૭૭૭૭૭૭૭૭ - ૬૬૬૬૬૬૬૬૬૬ - ૭૭૭૭૭૭૭૭૭૭૭૭
(૧૦૫, ૨૧.) ૭૭૭૭૭૭૭૭૭૭૭૭ - ૭૭૭૭૭૭૭૭૭૭૭૭

અર્થ

પાક બિહાતાનાએ અશો જરથોશતને કહ્યું છે
કે :—હમેશાં માણસને માટે સર્વોત્તમ ચીજ પાકી છે.
અને માજદી અરબી દીન એજ એકલી પાકી છે.

મુંબઈ, પ્રિન્ટીંગ પ્રેસ

પારસી બજાર સ્ટ્રીટ, નં ૧ લો, માપલા બોલકોંગ.

સને ૧૨૫૨ યજ્ઞદજરદી—સને ૧૮૮૩ ઈસવી.

કીમત છ આના.

ધી આનરેખલ સર જમશેદજી જીજીભાઈ ખારેનેટ.

શેઠ હીરજીભાઈ હોરમજી શેઠના.

શેઠ ખુરશેદજી ફરફુનજી પારખ.

શેઠ દીનશાજી માણેકજી પીટીટ.

શેઠ ફરંમજી નોરોરવાનજી પટેલ.

નામદાર સર જમશેદજી જીજીભાઈ ટ્રાન્સલેશન

ફંડના ટ્રસ્ટી સાહેબો જોગ—

નામવર સાહેબો,

આપણા પવિત્ર ધર્મની કીર્તિ વધારવાનાં કામમાં દર
વખતે તમે નેકનામે કાશેશ કરો છો તથા તે સાથે, જેઓ
એવી કાશેશ કરે છે તેઓને ધટ્ટુ ઉત્તેજન આપો છો તેનાં
માનની જીજ્ઞ ધંધાણી દાખલ આ નાની ચોપડી તેના
મરહુમ ગ્રંથ કર્તાની વતી તેમનું કુકુખ તમે નામવર
સાહેબોને નજર કરવાની પરવાનગી લે છે.

બ નામે હજીદ.

દીબાચો.

જરથોશ્તી બાલકોને તેઓના પવીત્ર ધર્મનો બોધ આપવાને “જરથોશ્તી ધર્મ બોધ” નામની પાઠમાલાની એક એકથી અનુક્રમે ચઢતી ચાર ચોપડીઓ છપાવવાની ધારણા મરહુમ એરવદ ફરામજી મીનોચેહરજી દસ્તુર જામદારપ આશાજીનાએ રાખી હતી, પણ અકાળ ચોતના જાલેમ જમી એ વીદ્વાન પર અચ્ચુચ તરાપ મારી તેમની એ નાદર ધારણાને સંપૂર્ણ રીતે અમલમાં આવવા દીધી નહીં.

જદ શીક્ષક તથા જરથોશ્તી ધર્મ બોધ પાઠમાલાનો પેહેલો અંક નામદાર સર જમશેદજી જીજીભાઈ ટ્રાન્સલેશન ફંડના ટ્રસ્ટી સાહેબોના આશર હેઠળ એ મરહુમ ગ્રંથ કર્ત્રીની હયાતીમાં પ્રગટ થયો હતો; અને એ વીદ્વાનના ગુજરવા બાદ ખીજાં “એ હસ્ત લેખ પુસ્તકો થોડીક અ-ધૂરી હાલતમાં પડી રહે” એવી ધારતી એજ ગ્રંથ કર્ત્રીના “ખોરદેહ અવસ્તા”નાં પુસ્તકના દીબાચામાં ખતાવવામાં આવી હતી, પણ મજકુર અકાબર ટ્રસ્ટી સાહેબોની સા-હેતા હેઠળ એ ખેમાંનાં એક હસ્ત લેખ પુસ્તકે જન્મ લીધો છે, તેથી તે ધારતી કેટલેક દરજ્જે ફર થઈ છે.

પાઠમાલાનો આ ખીજો અંક કેટલો ઉપયોગી છે તે તેમાં સમાવેલી બાબતો ઉપરથી માલુમ પડશે. સહવારની

ફરજીઆત અદા કરવાના અવસ્તાના કલામો ખુદ અવસ્તા હરફે દાખલ કીધા છે, તથા ફેટલીક નાની બંદગીઓના ગુજરાતીમાં સહમજ પડે એવા શરેહ માથના અર્થનો અને તે સાથે ધર્મ નીતિની ફેટલીક અગત્યની બાબતોનો એમાં સમાવેશ કીધો છે, તેથી એ નાનું પુસ્તક નિશાળોમાં શીખતાં બાલકો માટે તેમજ ખાનગી વપરાશ માટે અતી ઉપયોગી થઇ પડશે એવી આશા રાખવામાં આવે છે.

આ દીબાઓ સમાપ્ત કરતાં ફરજને આધીન થઇ અતરે જણાવવાનું જરૂરનું હીસે છે કે જો મરહુમ કાબેલ ગ્રંથ કર્ત્તા આ પુસ્તકને પોતે જાહેરમાં મુકવાને જીવ્યા હોત તો પોતાનાં મરણની વખતે અધુરી હાલતમાં રહી ગયલાં પુસ્તકને ધણેક દરજ્જે સુધારી પોતાના વિચારો અને તેજ પ્રમાણે અવસ્તાના ફેટલાક શબ્દોનાં અર્થોમાં ધટતો ફેરફાર કરી વધારે સારા રૂપમાં તેને પ્રસીદ્ધ કરતે ; માટે જો કાંઈ બુલ્લચુક વાંચનારને માલુમ પડે તો તે ગ્રંથ કર્ત્તાની કાબેલીઅત પર સખુન નહી લેઇ જતાં તેમનાં અકાળ મરણનો વાંક કાઢી તે ઉપર દરગુજરની નજરથી જોવું.

તારીખ ૧ લી મારચ સને ૧૮૮૩.

ફરજ.

નામદાર સર જમશેદજી જીભાઈ
ટરાન્સલેશન ફંડના અકાબર ટ્રસ્ટી સાહેબોના
 ખાસ આશરો હેઠલ, આ ચોપડી જરથોશતી બાલકોની નિશાળોને સાફ છપાવી મગટ કીધી છે.

બીજી ચોપડીનું સાંકળીકાં.

५५५६.

સાથે.

गुणराती.

આગલી માજ્ઞદયસ્તી દીન તથા તેની ઉપર અશો	
જરથોસ્તે કૌર્ષિલો મુધારો. (ભાગ ૧ લો.).....	૧
" " (ભાગ ૨ જો.).....	૨
જરથોસ્તી માજ્ઞદયસની ધર્મની ખુબી	૪
મા બાપની સેવા (ભાગ ૧, લો)	૫
" (ભાગ ૨, જો)	૭
અમશાસ્પંદ વિષે (ભાગ ૧ લો).....	૯
" (ભાગ ૨ જો).....	૧૧
હજ્જ	૧૨
'સ્પેન્તા મધન્યુશ' અને 'અંગ્રેમધન્યુશ' વિષે.....	૧૩
દેવ અને દરૂજ વિષે	૧૫
દસ્તુર આદરખાદ મારેસ્પંદની શીખામાં (ભાગ ૧ લો)	૧૬
" " (ભાગ ૨ જો)	૧૮
" " (ભાગ ૩ જો)	૨૦
બહેરાત અને દ્વાજખ વિષે (ભાગ ૧ લો).....	૨૨
" " (ભાગ ૨ જો).....	૨૫
ખોદા પાશે દોઆ અહવી ઘટે છે (ભાગ ૧ લો)...	૨૮
" " (ભાગ ૨ જો)....	૨૯
વખતની વેહેંચણી	૩૦
સ્ત્રી કેલવણી	૩૩
ધર્મોપદેશ કરવાની ઉત્તમ રીતી	૩૩
'શિકસ્તેહ શેતાંન'ની સમજણ	૩૪
સરોષ બાજ, તથા તે પઢવાની મતલબ	૩૫
'અહ્યાધ રમેશ્ય'ની સમજણ.....	૩૭
'હજ્જેમ'ની સમજણ	૩૭

‘જસ મે’ની સમજણ.....	૩૭
કેફેલ મોજદની સમજણ	૩૮
જમવાની બાજનો અર્થ	૩૮
‘હુમતનામ’નો અર્થ.....	૩૮
‘હુક્ષત્રોતેમાઈ’ની સમજણ.....	૩૯
‘યેંગહે હાતામ’ની સમજણ.....	૩૯
હોશબાંમ	૩૯
નમસ્કાર કરે છું તું હોશબાંમ એટલે મલસકાના રહિઆમણા વખતને	૪૦

અવસ્તા.

હાવનગેહ	૪૨
રપિટિવનગેહ	૪૨
ઉજરન ગેહ	૪૩
અધવિસ્રુત્રેમ ગેહ.....	૪૩
ઉષહિન ગેહ	૪૪
બાજ જમવાની	૪૪
બાજ પીશાય તથા હાજતે જવાની.....	૪૫
હુશબાંમ	૪૭
હાવન ગેહ.....	૫૧
પુરશેદ ન્યાયેશ	૫૧
મેહર ન્યાયેશ.....	૭૧
દોઆ વીરૂપ હુમત	૮૩
દોઆ નામ સેતાએશને.....	૮૪
નમસ્કાર ચાર દિશાનો.....	૮૮
દોઆ તનદૈરાતી	૯૬

જરથોશતી ધર્મ ઓધ.

પાઠમાળા.

બીજી ચોપડી.

પાઠ પેહેલો.

આગલી માજદયસ્તી દીન તથા તેની ઉપર
અશેા જરથોશતે કીધેતો સુધારો.

ભાગ ૧ લો.

અશેા જરથોશતે આપણો ધર્મ આ દુનીઆમાં જન-
હરે કીધો તેની હજારો વર્ષ અગાઉ આપણા અમુત વ-
તન ઇરાનમાં માજદયસ્તી ધર્મ આણુ હતો. અશેા જર-
થોશતના જમાનાની અગાઉના લોકો વગર ધર્મ રહેલા
નહીં હતા, એટલુંજ નહીં પણ તેઓનો ધર્મ પણ આ-
પણા જરથોશતી ધર્મની માફક એખત્રા એક યોદ્ધા ને
માનવાનો હતો. જરથોશતની આગમજ જુદા જુદા પર-
હેજગાર હકીમોએ બદકાર માણસોની સામે લડીને તે
ધર્મને જાળવી રાખ્યો હતો. તેઓને તેઓની પરહેજગારી

તથા મનનાં બળના પ્રમાણમાં જોવાની તરફથી જે કુદ-
ગતની આગાહીઓ મળતી હતી તે માફક ચાલીને તેઓ
પોતાનું તથા પોતાના દેશનું કલ્યાણ કરતા હતા. જોવા-
પરસ્તી ધર્મની જે મુખ્ય નેમ કે બ્રુતપરસ્તી, જુઠાઈ, ઠગા-
ઈ, નાપાકી, ઇત્યાદિને તોડવી અને તેનો નાશ કરવો, તે
નેમ તેઓ પોતાની હકુમતના બચ્ચી કેટલેક દરજ્જે પાર
પાડતા હતા. તે સમયના પરહેજગાર હાકેમોમાં પેહલો ગ-
વેમદ હતો. તેણે ધરાતની હકુમત પેહલી સ્થાપી હતી.
પેહલાં તેણે જોવાપરસ્તી ધર્મ શીખોને દુનિઆના લોકો-
માં જલદિ કીધો હતો. તેની પછી તેની ઓલાદના ધણા-
ઓ નામીયા પાદશાહો જેવા કે હોશંગ, તેહમુરસ જમ-
શેદ, ફરદુન, મીનોચેહર, કેકાઉશ, કેબુસરો ઇત્યાદિ એઓ-
એ પોતાના બળ પ્રમાણે માજદયસ્તી ધર્મનો દુનિઆમાં
ફેલાવો કીધો હતો.

પાઠ બીજો.

આગલી માજદયસ્તી દીન તથા તેની ઉપર
અરો જર્યોરતે કીધેલો સુધારો.

ભાગ ૨ જો.

એવી રીતે જુદા જુદા ભક્ષા હાકેમો પેગામબરી દ-
રજ્જે ધરાવી ગયા છે અને તેઓને આપણા પવિત્ર ધ-
ર્મમાં 'સએમ્બયન્ત' એટલે માણસનાં મનમાંથી અમાન-
પણાનું અંધારું કાઢી નાંખી દુનિઆમાં ધર્મનું અજવા-
લું પાંડરીને ફાયદો પોંચાડનાર એવાં માન ભરેલાં નામથી

જાણ્યા છે. પણ તેઓ જે માનવદયની ધર્મ લોકોને
 શીખવતા હતા તે સંપૂર્ણ હાલતમાં નહોતા તેથી તેમાં દર
 વખતે વધારો કરવાની જરૂર પડતી હતી, માટે ડોઘ એવા
 મહા પુરૂષની ઘણી ખોટ હતી કે જે પોતાની મનશક્તિ
 અને પરહેજગારીના પૂરાં બળથી ઉપલા સઘના પેગામ-
 બરો કરતાં વધારે મજબૂત રીતે લોકોના મન ઉપર ખો-
 દાઘ ફરમાનોની અસર કરે અને તે ફરમાનોની ખુબી
 એવી અફલકપ્રસંદ રીતે માણસને સમજાવે કે તેની અ-
 સર તેઓના મનમાંથી કદી નીકલી જાય નહીં. એ ખોટ
 પુરી પાડવાને માટે અરો જરથોશ્તને આ દુનિઆમાં મોક-
 લવાનું ખોદાએ કરાવી રાખ્યું હતું તે મુજબ તેણે તેને
 મોકલ્યો. અરો જરથોશ્તે આગલી માનવદયની
 દીન કે જે 'પોરીઓ દકેશી' દીનને નામે ઓળખા-
 વાય છે. તે શીખીને તેને ઘણાં માન સાથે કબૂલ
 રાખી; એ દીન તેણે કબૂલ રાખ્યા પછી પોતાના અ-
 તિથે રાશન અને ભલાં મનની (ખેહુમનની) ખુબીથી
 તેના દીલમાં ખોદાની તરફની આગાહી (સરોપ) થતી
 હતી જેથી ખોદાઘ ફરમાનો ઉપર તેને મજબૂત ધમાન
 આવતું હતું. ત્યાર પછી એ ખેહુમન અને સરોપની મા-
 રફતે તેણે તે પોરીઓ દકેશી દીનમાં એવો સુધારો તથા
 વધારો કીધો કે તથી તે ખોદાઘ ફરમાનોની ખુબી આ-
 જ લગણ જેમ જેમ જમાનાના ગુજરવા સાથે સુધારો વ-
 ધતો ગયો છે તેમ તેમ વધારે ને વધારે માલમ પડી
 આવી છે. વખત દરેક ચીજનો નાશ કરે છે, પણ સત્યા-
 ધની ઉપર વખતગી નાશ કરનારી અસર ચાલી શકતી

નથી. સચાઇ હમેશાં કાયમ રહે છે તેથી અશો જરથો-
શ્તે જે સાચો ધર્મ દુનિઆમાં ફેલાવ્યો છે તે ધણાએક
નાશ્વકારક હાદેશાઓ ખમવા છતાં આજ સુધી માન
સાથ ટકી રહ્યો છે. એ ધર્મનું દરેક પ્રમાણ એવું છે કે
જેની સમાધાને તોડવાની આજલગી કોઇએ હિમત કીધી
નથી અને હવે પછી કોઇ કરી શકશે નહીં.

પાઠ ત્રીજો.

જરથોશ્તી માજદયરની ધર્મની ખુબી.

હજારો વર્ષનો સર્વથી પુરાતન ધર્મ, જેમાં સર્વોત્તમ
પ્રમાણ, હુમત, હૂખત, હવર્ત છે; જે પ્રમાણમાં મૃ-
છિની સર્વ નીતિનો મર્મ સમાયલો છે; જે ધર્મનો હ-
રીફ એકે નથી, જેની સાથ સુકાબલામાં સર્વ ખીજા ધર્મ
માછળ પડે છે તે ધર્મ જરથોશ્તી માજદયરની છે. એ
ધર્મનો સમજાવનાર ફરેશ્તાઇ ખસલતનો પુરૂષ અશો જ-
રથોશ્ત, કેટલાક હજાર વર્ષ ઉપર થઇ ગયો છે. ભલાં
અને ભૂડાં કામોનો બદલો પેલી જહાનમાં મળશે એવો
વિચાર સહી પેડેલાં એ અશો પેગામબરે આપ્યો હતો.
એવું કહેવામાં આવે છે કે જે અશો જરથોશ્ત જેવો
પેગામબર થયો ન હોત તો નેકીનો બદલો ને બિહુશ છે
અને બદીનો બદલો જે દાજખ છે તેનો વિચાર ધનસા-
ન જાતમાં કદીપણ આવત નહીં. અશો જરથોશ્ત કહે છે કે
નેકી અમુલ્ય રત્ન છે. અને જે પુરૂષ અથવા સ્ત્રી નેકી-
ની સરદાર છે, તેને ખરું સુખ મળે છે, પણ અગરજો

આ પળભરની દુનિઆમાં ખરું સુખ મળે નહીં તો આ-
પણા મરણ બાદ આપણને ખરા સુખનો વારસો મળવા-
નો જરયોશતી ધર્મમાં કોલ મળેલો છે, તેટલા માટે આ
દુર્ગુણી દુનિયામાં જીલમથી ડરવું નહીં તથા બહિશતની
કાંઈ ખોટી લાલચથી લોભાવું નહીં પણ માનવદયસ્તી ધ-
ર્મની ખુબી સમજીને અથો જરયોશતનાં ફરમાન પ્રમાણે
ચાલવું અને આપણા મરણ પછીના મકાનમાં હમેશવું
સુખ મેળવવાનો માર્ગ આપત્યાર કરવો. એ સ્વર્ગ માનવ-
યરનાનોની ફરજ છે.

પાઠ ચોઠો.

મા આપની સેવા.

ભાગ. ૧ લો

તમારાં માબાપે તમને ઉછેરીને મોટાં કરવામાં શી શી
મુશ્કેલીઓ ખમી છે, અને તેઓએ કેવી કેવી જહેમત
ખેંચીને તમારી સંભાળ રાખી છે તેનું તમા બાળકોને
કાંઈ ભાન પણ ન હશે. તમારાં માબાપે પોતાનો જીંદગીની
ખુશી અથવા દલગીરીનો સઘસો મદાર તમારાં સુખ અ-
થવા દુઃખ ઉપર રાખ્યો હતો. તેઓ તમારાં સુખે સુખી
અને તમારાં દુઃખે દુઃખી હતાં. જો તમને લગાડે ઈજા
થતી તો તેઓ તમારી પછવાડે વિહલાં પડતાં, અને જા-
ણે તેઓની ઉપર થું એક ખોટી આફત યુજરતી હોય
એવાં ઉદાસ રહેતાં. તેમને તમારી ચિંતામાં ખાવાવું ભા-
વ નહીં, અને આંખમાં ઉંઘ આવે નહીં. તેઓ પોતાનું

ગમે એટલું અગત્યનું કામ હોય તો તમારે ખાતર પડતું મેલે; અને તમારો જરાએ રોવાનો સાદ આવે તો તમને કેડે લેઈને તરૈહવાર લાડ લડાવે. જો તમે તેઓની નજર આગલથી જરા વેગળાં જાઓ તો તેઓનું મન તમારી ઉપર લાગી રહે અને કાંઈ મૂઝ પડે નહીં. તમે જરા પડો કે ખડો તો તેઓ પોતાના દીલમાં બળ્યા કરે. એવી રીતે રાત્રીને દીવસ તેઓનાં મનમાં તમારે વિષે કાલજી રહે. તમારા માખાપ જો તમારી એવી સંભાલ લેતે નહીં તો તમારું થું થયું હોતે તેનો વિચાર કરો. તેઓની સંભાલ હતી તોજ તમે જીવવા પામ્યાં છો. માટે તમારી તો એજ ફરજ છે કે, ઉઠતાં ને બેસતાં તમારાં માખાપનો પાડ માનવો, તેઓના હુકમને તાબે થઈને ચાલવું, અને તેઓને તમારા જીવ કરતાં વધારે વહાલાં ગણવાં. માખાપ તમારી સંભાલ લે છે તેમાં તેઓને એવી ઉમેદ હોય છે કે તમે હમેશાં તેઓનાં તાબામાં રહો અને મોટાં થઈ ચાલ ચાલી તેઓનાં વિષે બહુ કહેવડાવો તથા તેઓની પૂઠે તેઓનું નામ આ દુનિઆમાં માન સાથે જીવતું રાખો. અને એટલાજ માટે દર વેલાએ ખોદાની બંદગી કરીને તેઓ એવી દુઆ માગે છે કે હમારાં ફરજંદો જાતીઅકલવાલાં થાય, પોતાની ફરજ સમજે, અને મંડલીમાં માન ખમેલાં બની હમારું નામ અમર રાખે; તથા હમારી જાંદગી સુધી હમારું સંકટ દુર કરનારાં થાય. અને હમારા ધર, ખાનદાન, શેહર, અને દેશને આપ્પાદ રાખે. માખાપની નેક દુઆ તથા બદ દુઆ ક્રિયા વગર રહેતી નથી. જો

પોતાનાં માઆપને રાજી રાખે છે, અને માન આપીને ચા-
 લે છે, તેઓ પોતાની જીંદગીમાં ખચીત ધણું સુખ પામે
 છે ; એટલુંજ નહીં, પણ તેઓનાં ફરજંદો તેઓ સાથે
 ભલાઈથીજ ચાલે છે. પણ જેઓ પોતાનાં માઆપને પ-
 જવે છે, અને તેઓના અનાદર કરે છે, તેઓ હંમેશાં
 હલાક થાય છે. વલો તેવાં બેવફા ફરજંદોને દુનિઆમાં
 માન મલતું નથી. તેઓને સૌ હલકાં ગણે છે, અને
 તેઓનાં ફરજંદો તેમને હીણે છે; પણ એટલાંમાં તેમની
 હલકાઈનો છેડો આવતો નથી. એવાં પાત્રી ફરજંદને મુઆ
 પછી ખાદા સુખ આપતો નથી. જે પોતાનાં માઆપની
 સાથે તોછડાઈ કરે તેની કમખખતી જાગે છે, અને તે
 સદાકાલની પીડાનો ભોગ થઈ પડે છે. પાક અહુરમજદે
 અશો જરથોશ્તને કહ્યું છે કે, માઆપને અને ઉસ્તાદને
 દલગીર કરવા અથવા પજવવા સરખો જલ્મુન ગુનાહ પીન્જો
 કોઈ નથી. માટે જે કોઈ એમ કરેછે તેને હું દોષખમાંથી
 કદી છુટકારો આપતો નથી.

પાઠ પાંચમો.

મા આપની સેવા.

ભાગ ૨ જો.

આપણા નેકનામી ભરેલા અસલ ઇરાનમાં વસનારા
 વડવાઓ પોતાના માઆપ તરફ કેવી અદ્ભુત રાખતા હતા
 તેનો એક ધણોજ આનંદ ભરેલો એહવાલ આપણા શાહ-
 નામાં એટલે જરથોશ્તી પાદશાહેની તવારીખમાંથી મળી

આવે છે. આપણા દીનદાર જરથોસ્તી પાદશાહો નેઓ
 ખેડેશત મરખાં આખાદ અને રલિઆમણાં ધરાનદેશ ઉપર
 હકુમત ચલાવીને, આખી દુનિઆમાં પોતાની કીર્તિ અને
 નેકનામી પમરતી મૂકી ગયા છે, તેઓનાં નામ એ શાહ-
 નામાંના બનાવનાર ખેડેશતી શીરદોસીએ અમર કીધાં છે.
 શીરદોસી કરતાં વધારે ભરોસો રાખવા જોગ અસલી ત-
 વારીખ લખનાર અથવા વધારે બુદ્ધિવાન કવિ કોઇ થઇ
 ગયો નથી. તેનું બનાવેલું શાહનામું ધણીજ રસ ભરેલી
 અસલ ફારસી બાષામાં કવીતા રૂપે લખાએલું છે; અને
 તે ગંજવર પુસ્તકમાં એક લાખ વીસ હજાર ખેત રચેલાં
 છે. એ શાહનામાંમાં શીરદોસી લખી જાય છે કે આગલા
 ધરાની જરથોસ્તીઓ પોતાના માખાપની અદખ રાખવાને
 માટે દુનિઆમાં ઘણા પ્રખ્યાત થઇ ગયા છે. ગરીબમાં
 ગરીબ માણસથી તે પાદશાહ સુધી સૌ લોક પોતાના ફર-
 જંદને અદખ રાખવાનું શીખવતા હતા. પાદશાહનાં ફરજંદો
 ગમે એટલા લાડમાં ઉધરતાં તોપણ તેઓને પોતાના મા-
 ખાપની નજદીક હમેશાં ખડે પગે ઉભું રહેવું પડતું હતું.
 ખેહરામગોર વિષે કહે છે કે એક દહાડો રાતે તે પોતાના
 ખાપ યજ્ઞજરદ પાદશાહની દરબારમાં અદખથી ખડે પગે
 ઉભો રહેતાં એટલાનો થાકો ગયો હતો કે તેને ઉંઘના
 ઝોકા આવવા લાગ્યા. એ જોઇને પાદશાહને ધણી રીશ
 ચહડી અને તેણે એક દમ તેને કેદ કરાવ્યો. એવી રીતે
 માખાપની તરફ અદખ રાખવા ઉપર આપણા ખુખીવંતા
 નિઆગાંનો ધણું ધ્યાન રાખતા હતા, અને જે ખેઅદખી
 કરે તેને માટે માટી શિક્ષા કરતા હતા. માટે જ જરથોસ્તી

બાળકો એ ઉપરથી તમા બાધ લેઓ અને માતાપતી
સેવા ખંતીપણ કરતાં શીખો.

પાઠ છઠ્ઠો.

અમશાસ્ત્રપંદ વિષે.

ભાગ ૧ લો.

આપણો સાચો ધર્મ કે જે અવસ્તા બાપામાં લખા-
યેલો છે તેમાં અમશાસ્ત્રપંદ અને ઇન્દ્ર એ બે શબ્દો વારે-
ધડીએ વપરાયેલા છે. અમશાસ્ત્રપંદ શબ્દ અવસ્તાના ‘અ-
મશ સ્પેન્ત’ એ બે શબ્દનો બનેલો છે અને એ બે શબ્દનો
અર્થ “અમર વરધી કરનાર” શુભ અથવા શક્તિ યાચ
છે. જોદાની મુખ્ય શક્તિઓને અમશાસ્ત્રપંદ કહે છે; અને
તમામ ઉસ્તાદોનો મોટો ઉસ્તાદ જે કુદરત તેની શાગેરદી
કરીને તથા સરોષની મદદ મેળવીને એ અમશાસ્ત્રપંદો
વિષેનું જ્ઞાન પેહલું અથા જરયોસ્તે મેળવીને આ દુનિ-
આમાં જાહેર કીધું હતું. અમશાસ્ત્રપંદ સાત છે, તેઓનાં
નામ. ૧ અહુરમજ્દ, ૨ ખેહમન, ૩ અરદીખેહરત, ૪
શેહરેવર, ૫ સ્પન્દારમદ, ૬ ખોરદાદ, અને ૭ અમરદાદ.
જોદાની પેહલો ‘અહુરમજ્દ’ નામની શક્તિ એવું બતાવે
છે કે જોદા પોતે મોટો પેદા કરનાર છે. તેનો જન્મ નથી.
તેની ખીજી શક્તિનું નામ ખેહમન’ એટલે બહુ’ મન છે
અને તે ઉપરથી આપણે એવું જાણીએ છીએ કે જોદા
અતિશય જ્ઞાની છે. તેનાં જ્ઞાનનો કાંઈ પાર નથી કારણ
કે તેણે જે સઘળી કુદરત બનાવી છે તે સંપૂર્ણ જ્ઞાન વગર

બગી શકે નહીં. તેની ત્રિજી શક્તિ ‘અરદીએદેશત’નો અર્થ ઉત્તમ અશોષ થાય છે. ખોદામાં ઉત્તમ અશોષની શક્તિ છે કારણ કે જેનું જ્ઞાન સંપૂર્ણ તેનું દરેક કામ નેક હોવું જોઈએ અને તે પ્રમાણે ખોદાનાં સધળાં કામ નેકજ છે. બલાં મનની મારફતે અશોષ અમલમાં લાવવાથી ખોદા પોતાની ખાહેશ મુજબ, અપાર બળ સાથે અને સ્વતંત્રપણે હુકમત ચલાવી શકે છે, તેટલા માટે તેમાં ‘શિહરૈવર’ એટલે આપખુદી ચલાવવાની સત્તા છે; અને તેથી આપખુદી એકલા તેનેજ ઘટે છે. તે અનંત બળસાથે સ્વતંત્રપણે પોતાની સત્તા ચલાવે છે અને તેની આડે કોઈ આવી શકતું નથી. તેથી તે સર્વેને સરખી રીતે એકજ સીધે કામદે ચલાવીને તમામ પેદાયશની વૃદ્ધી કરવાનું ડહાપણ ધરાવેછે માટે તેમાં ‘સ્પંદારમદ’ એટલે વૃદ્ધી કરનાર ડહાપણનો અવાસ છે. બેહમત, અશોષ, આપખુદી અને ડહાપણને લીધે તે એખલા સંપૂર્ણ સુખનો આવંદ છે, અને તેથી તેની પેદાયશ સુખથી રહી શકે છે. વલો એ સધલા ઉત્કૃષ્ટ ગુણોને લીધે તે પોતે તથા તેનું નામ અમર છે, અને તેટલા માટે તે ‘અમરદાદ’ નામની ખુખી ધરાવનારો છે. આપણે જે સધલા અવસ્તા પઠીને ખોદાની રતુતિ કરીએ છીએ તે તેના ઉપલા સાત ગુણોને યાદ કરાને કરીએ છીએ, અને તેથી એ સાત અમશાસ્પંદોનાં નામ આપણા ધર્મપુસ્તકમાં જગે જગે વપરાયલાં મળેછે.

પાઠ સાતમો.

અમર્યાસપંદ વિષે.

ભાગ ૨ જો.

સાત અમર્યાસપંદોનાં નામવાલા જે ગુણો યોદ્યમાં સંપૂર્ણ છે, તેઓમાંના પેહલા ‘અદુરમજ્જ’ નામણા ગુણ સિવાય બાકીના છ ગુણો તેણે ઠગવેલાં એકમ પ્રમાણુ સુધી મેલવવાની તેણે માણસોને તાકાત આપી છે. માણસ અકલ ધરાવવાને લીધે આ દુનિઆની બીજી તમામ જનદાર અને નિર્જીવ પેદાયશમાં શ્રેષ્ઠ ગણાય છે. પણ અશો માણસ પોતાના મનને ખિલેલું, ભડું, તથા ઉત્તમ જ્ઞાનવાહું બનાવીને તેમાં યોદ્યના જેહમન અમર્યાસપંદું, જોઇતાં પ્રમાણમાં, મઠક કરી શકે છે, તથા જગતની સઘળી પેદાયશ કરતાં અઠતો મરતમો ધરાવે છે. કારણ કે તેવાં શુભ મનને લીધે તે અશોધથી ચાલે છે, તથા તે સ્વતંત્રપણે જીંદગી ભાગવવાનું મોટું બજ ધરાવે છે ; અને સ્વતંત્રપણાંનાં બલને લીધે ડહાપણ વાપરીને અમલ કરવાથી તે સદાનો સુખી હોય છે અને તેનો જાન તથા તેનું નામ અમર રહે છે. અશો જરથોસ્ત વિષે આપણા ધર્મપુસ્તકમાં જે એવું લખાણ આવે છે કે તેણે જેહમનની મારફતે અશોધથી ચાલીને સરોષને મલીને યોદ્ય જાન મેલ્યું હતું, તેનો ઉપલાં વર્ણનથી પુરેપુરો ખુલાસો મલી શકે છે,—તે એ કે પોતાનું મન ભડું અને ખરાં જાનથી ભરેલું કરવાની જે એકજ કેતામ કુદરત, તેનો તેણે પૂરો અભ્યાસ કીધો, જેથી તેને જેહમન અને સરોષ મળ્યા.

અને પછી તેને આપોઆપ ખીજા અમશાસ્પદોની મદદ મળી અને તે પેગામબરી દરજ્જો પામ્યો. માટે અમશાસ્પદ એ કાંઈ નહીં પણ અણુદૃઢ શક્તિઓનાં નામ છે. એ શક્તિઓ ખાદા પોતે સંપૂર્ણ હાલતમાં ધરાવે છે અને એઓમાંની પેદા કરવાની પેહલી શક્તિ સિવાય બાકીની છ શક્તિઓ એકસ હદમાં મેળવી શકવાની તેણે ધનસાતમાં તાકાત મુકી છે.

પાઠ આઠમો.

ઈજદ.

અમશાસ્પદો એ ખાદાની મુખ્ય શક્તિઓ છે. પણ એ શક્તિઓનાં પરિણામ તરીકે તેઓનાં મથાળાં હેઠળ ખીજા ને ઘણીએક શક્તિઓ આવી શકે છે તેઓને, તથા તે અમશાસ્પદોની ખુખીથી ખાદાએ ને ઘણીએક ઉરત ઉપજાવનારી અને ખરી સ્તુતિને લાયક મૃદ્ધિની ચીજો બનાવી છે તેઓને ‘ઇજદ’ કહે છે. ઇજદ એ શબ્દ અવસ્તાના ‘યજત’ શબ્દ ઉપરથી થયેલો છે, અને તેનો અર્થ ‘સ્તુતિ કરવા લાયક ગુણ અથવા પેદાયશની ચીજ’ થાય છે. અમશાસ્પદ સાત છે, પણ ઇજદોની સંખ્યા ઘણી મોટી છે. એ ઇજદોમાંના કેટલાએક મુખ્ય છે, અને આપણા મહિનાના ત્રીસ રોજનાં ને નામ અપાયેલાં છે તે નામો અમશાસ્પદો અને મુખ્ય ઇજદોનાં નામ છે. આપણા મહિનાના પેહલા સાત રોજનાં નામ તે અમશાસ્પદોનાં નામ છે, અને બાકીના ઘણું કરીને

સઘળાં ઇજ્ઞદોનાં નામ છે ; જેમકે, ‘આદર,’ ‘આવાં,’ ‘ઝારશદ,’ ઇત્યાદિ એ ઇજ્ઞદોનાં નામ છે. અને જેમ ‘આદર,’ એટલે આતશ, ‘આવાં’ એટલે પાણી, ‘ઝારશદ’ એટલે સૂર્ય, ઇત્યાદિ એ પેદાયશની અતિશે ખુબીવાલી મીજોનાં નામ છે ; તેમ સરોષ એટલે ખાદાઈ ફરમાનની સંચાઈ વિષે દિલમાં જે ગેખી આગાહી થાય છે તે, ‘રશને’ એટલે ઇતસાફીપણું, ઇત્યાદિ, એ શકિત અથવા ગુણનાં નામ છે. અથો જરથોશ્તને આપણા પાક અવસ્તામાં ઇજ્ઞદોના મરતખો આપવામાં આવ્યો છે, અને તેનું કારણ એ કે જેમ આતશ, પાણી અને સૂર્ય, ઇત્યાદિ ખુબીભરેલી પદાર્થો માણસની દુનીઆઈ હયાતીને માટે અવશ્ય છે તેમ અથો જરથોશ્ત પણ માણસના આત્માનાં સુખ અને સલામતીને માટે અવશ્ય છે. સઘળા અમશાર્પંદો તથા ઇજ્ઞદોના ગુણ અને ખુબીઓ પીછાણવાથી ખોદાની પીછાણ થઈ શકે છે. આપણે જે ઇજ્ઞદ અમશાર્પંદોની યથ તથા ન્યાએશ કરીએ છીએ તે તેઓમાં જે મહાભારત અને ગુણકારી ખુબીઓ છે તે ખુબીઓની સ્તુતિ ગાવાને અર્થે કરીએ છીએ, અને અમશાર્પંદ તથા ઇજ્ઞદ ખોદાના પોતાના છે તેથી તેઓની સ્તુતિ ગાવી એજ ખોદાની વખાણ છે ; એટલુંજ નહીં પણ એઓની સ્તુતિ વગર ખોદાની સ્તુતી કરવી એ ઇનસાનથી નહીં બની શકે એવું છે.

પાઠ નવમો.

‘રૂપેન્તો મઈન્યુશ’ અને ‘અંથોમઈન્યુશ’ વિષે.

ઇનસાન ખોદાની તરફ કેવી વફાદારી રાખે છે તે

તપાસવાને આ દુનીઆમાં એક કસોટી ઠેરવાઈ છે અને તે તપાસ વાળાની રીતે થઈ શકે તેટલા માટે, નેકી અને બદી એ બન્નેને ખોદાએ આ દુનિઆમાં મુકી છે. જે નેકી, તેનું નામ ‘સ્પૈન્તોમઈન્યુશ’ એટલે વૃદ્ધી કરનાર તરીકે અથવા શક્તિ, અને જે બદી, તેનું નામ ‘અંગ્રોમઈન્યુશ’ એટલે ખરાબ કરનાર તરીકે અથવા શક્તિ છે. ‘સ્પૈન્તોમઈન્યુશ’ અથવા નેકીના તરીકામાંથી સઘળા સારા સદ્ગુણો, સારા ખવાસો, અને તમામ સુખ આપનારી ચીજો નીપળે છે. અને ‘અંગ્રોમઈન્યુશ’ અથવા બદીના તરીકામાંથી સઘળા દુર્ગુણો, ખરા ખવાસો અને પા-ડાકારક ચીજો નીપળે છે. દુનિઆમાં ‘સ્પૈન્તોમઈન્યુશ’ ના ફાયદા અને ‘અંગ્રોમઈન્યુશ’ના ગેરફાયદા, મનશ-કિત ધરાવનારાં ઈનસાનજાતને ખાતરી ભરેલી રીતે સ-મજાવવાને માટે ખોદાએ દીન મોકલી છે. દીનમાં પ્ર-માણ્ય છે કે ‘સ્પૈન્તોમઈન્યુશ’ને હંમેશાં તાણે થવું, અને ‘અંગ્રોમઈન્યુશ’ને હંમેશાં ધિક્કારવો. એવી રીતે દીનમાં ફરમાવ્યા પછી ખોદાએ તે ફરમાન પ્રમાણે ચાલનારને માટે ઘટતો બદલો અને તે ફરમાનથી ઉલટી રીતે ચાલ-નારને માટે ઘટતી શિક્ષા ઠરાવી રાખી છે. વળી એ બન્ને શક્તિઓ વિષે અવસ્તામાં ખીજી એવી સમજણ આપી છે કે ‘સ્પૈન્તોમઈન્યુશ’ પેદાયશને વધાયા અને નવી કર્યો જાય છે. અને ‘અંગ્રોમઈન્યુશ’ અસળ ચીજોને જૂની કરી, ભાંગીને તેઓને તેઓના મૂળતત્વોના રૂપમાં લાવી મૂકતો જાય છે. જે ચીજોને ‘અંગ્રોમઈન્યુશ’ ભાંગે છે,

તેઓનાં અંડેરમાંથી ‘સ્પૈન્તામહન્યુશ’ નવી ચીજો બનાવે છે. અને એ પ્રમાણે આ દુનિઆની દરતી અને કારોબાર શુભ રીતે ચાલુ રાખવાને ખોદાએ પોતે ‘સ્પૈન્તામહન્યુશ’ અને ‘અંથ્રોમહન્યુશ’ એ બંને સાથે કામે લગાડ્યા છે.

પાઠ દસમો.

દેવ અને દરૂજ વિષે.

જેમ અશોધને લગતા સધળા ઉમદા સદ્ગુણો અને શક્તિઓને ‘અમશાસ્પદ’ એવાં નામથી, તથા તેઓથી ઉતરતા ગુણ અને શક્તિઓને ‘હજદ’ના નામથી ઓળખવામાં આવે છે, તેમ અપવિત્રાધને લગતી સધળી નાશકારક ચીજો તથા સધળા દુર્ગુણો, ખુરાખવાસો, ખુરી શક્તિઓ, અને કુદરતી આક્રોશને ‘દેવ’ કહે છે. અને નસાની એટલે મુરદાલ ચીજોમાંથી નીકળતી દુર્ગંધ તથા તેમાંથી નીપજતી અપવિત્રાધ અને રોગને ધણું કરીને ‘દરૂજ’ કહે છે. અવસ્થામાં ‘દેવને’ નર રૂપી અને ‘દરૂજ’ ને નારી રૂપી ખુરી શક્તિઓ ગણી છે.

દેવ ચાર જાતના કહેવાયછે; જેવાકે:-૧. માણસ રૂપી દેવ, ૨. દરદ તથા મોત લાવનારા દેવ, ૩. નિતિનો ભંગ કરનારા અસહત રૂપી દેવ, અને ૪. કુદરતી આક્રોશ નામનો દેવ. જે માણસ પોતાની આડી આંત્ર ચલાવે અને ખુરી કરણીથી દુનિઆમાં ખિગાડ કરે છે, અને ખીજાને કુસલા બીજેઅથવા ઠગીને ખરાબ માર્ગે લઇ જાય

છે, અથવા ખરા માર્ગની વિરૂદ્ધ જાહેર તેને હાણી પહેં-
 આડે છે, તેને માણસરૂપી દેવ અથવા દરવંદ કહે છે.
 આગલા માજનદરાંની તથા ગીલાની લોકો માજદયસ્તી
 ધર્મની વિરૂદ્ધ કામો કરતા હતા, તેથી તેઓને અવસ્તામાં
 માજનદરાન તથા ગીલાનના દેવ એવે નામે જાણાવ્યા છે.
 એવા દેવ અશો જરથોશ્તના જમાના અગાઉ આ દુનિ-
 આમાં ધણા હતા, પણ અશો જરથોશ્તે પોતાની અશો-
 ધથી તેઓનો ઉપદ્રવ ધણો ઓછો કીધો હતો અને તેઓને
 નાશુદ કીધા હતા. ગંદવાડ, એકવાડ, નસાની ચીનો ને-
 વી કે નખ, ખાળ, લોડી, મુવેલું શરીર અને એ વિગેરે
 ખીજી ચીનો કે નેઓના કોહોવાથી દુર્ગંધ નિકળે તેઓ-
 ને તથા સરદી, તાપ, વગેરે, ને ને ખીમારીથી માણસ-
 ના શરીરને રોગ થાય અને માત નિપજે, તેને દરદ લા-
 વનારા દેવ અથવા દરજ કહેછે. જૂઠાઈ, ઠગાઈ, ખોટું ક-
 લંક, ગીપત, હુલ્લડાઈ, અદેખાઈ, આળશ, ધરયાદી, એ-
 ઓને નીતિનો ભંગ કરનારા દેવ કહે છે; કારણ કે એ
 ખુરી ખસલતોથી નીતિને ઘણું નુકસાન થાય છે. દુકાગ,
 (શિયાલાની કકડતી થંડી, વરસાદની તંગી, વગેરે,) કુ-
 દરતી બનાવોથી નિપજતી વિપત્તિઓને આખાદી ઘટાડનારા
 દેવ કહે છે; કારણ કે તેથી માણસ તથા ખીજી પેદાયશની
 આખાદીમાં ઘટાડો થાય છે.

પાઠ અગ્યારમો.

દસ્તુર આદરખાદ મારેસ્પંદની રીખામણ.

ભાગ. ૧ લો

મખ્યાત દસ્તુર આદરખાદ મારેસ્પંદ, ઈરાનના

જરથોશ્તી પાદશાહ હોરમજ્દ ખીજના દીકરા શાહપુર ખીજના વખતમાં થઈ ગયો છે. એ દસ્તુર પાદશાહનો ખાસ વજર અને લોકોનો ઘણો વિશ્વાસુ મિત્ર હતો. એણે પોતાના વખતનાં લોકોમાં જરથોશ્તી ધર્મ વિષે વાંચેજીવે કરીને, તેઓમાં મજબુત ધર્માન બેસાડ્યું હતું; અને ધર્મ મંબંધી જ્ઞાનનો ફેલાવો કરવાને ખાતર કિમતી પુસ્તકો રચીને જરથોશ્તી ધર્મમાં ઘણું અજવાળું પાડ્યું હતું. એ દસ્તુરે પોતાના “જરથોશ્ત” નામના દીકરાને જે શીખામણો દીધી હતી તે દરેક બાબકે ગોખી રાખવા જોગ અને અમલ કરવા જોગ છે. માટે તે શીખામણોની પોઠી ઉપરથી જે શુભ વચનો ચુંટી કાઢીને અત્રે લખાવીને દાખલ કીધાં છે તે સઘળાં વચનો બાળકોએ કદી ભુલવાં નહીં જોઈએ એવાં છે.

માણસે કેળવણી વગર રહેવું ઘટવું નથી; કારણ કે કેળવણી એ દરેક ચીજને ખરા આકારમાં જોવાની અને પીછાણવાની રીશન આપે છે. કેલવણી વગર માણસ એક આંધલાના જેવું રહે છે, અને તે સુખનો માર્ગ જોઈ શકતું નથી. વલી કેલવણી વગરની બાયડી પોતાના ભરથારને, અને કેલવણી વગરનાં છોકરાં પોતાના માબાપને, ઘણા બલાપા અને દુઃખમાં નાખે છે.

મીઠાં વચન બોલનાર માણસ સૌને વહાલું બાગે છે; અને નમનતાઈ અને તાબેદારીવાળું માણસ નસીબવાન બને છે, અને મોટો મરતબો મેલવી શકે છે. માટે સર્વ કાંઈએ સૌની સાથે નમીને મીઠાશથી ચાલવું ઘટે છે. નમવાથી કાંઈ આપણી પીઠ ભાગી જતી નથી

અને મીઠા સપ્તનો બોલવાથી કાંઈ આપણું મોં ગં-
ધાતું નથી.

વડીલ અને ડાહ્યાં માણસને માન આપીને ચા-
લવું, તેઓની સલાહ પુછવી, અને તેઓ કહે તે ધ્યાન
ધરીને શાંભલવું.

જે માણસ પોતાનાં માઆપની તાબેદારી કરે છે,
તથા તેઓને પજવતું નથી અને તેઓ સાથે લડી
વઢીને છુટું પડતું નથી તે તેના માઆપ જીવે છે ત્યાં
સુધી એક સિંહના જેટલું બળ ધરાવી શકે છે; અને તે-
ને કાંઈ પણ ભયની ધાસ્તી રહેતી નથી. પણ જે માણ-
સ પોતાના માઆપને પજવે છે, અને તેઓની સેવા કર-
તું નથી તે હંમેશાં એક વિધવા ડોસીની પેઠે અશક્ત
રહે છે; અને તેવાં માણસની સાથે જે વ્યવહાર રાખે છે
તે સૌના ઠપકાને લાયક થાય છે. તેની સાથે કોઈ દાસ્તી
કરતું નથી અને તેની ઉપર કોઈ પ્યાર રાખતું નથી. મા-
ટે માઆપની સેવા કરવામાં જે કે આપણે તો આપણી
ફરજ બળવીએ છીએ તોપણ તેમાં આપણું પોતાનું મો-
ટું કલ્યાણ થાય છે.

પાઠ બારમો.

દસ્તુર આદરબાદ મારેસ્પંદની શીખામણ.

ભાગ ૨ જો.

કુનીઆની દાલત ઉપર મગફર થવું વાજબી નથી,
કેમકે તે દાલત એકને એક ઠેકાણે રહેતી નથી; પણ જેમ
એક પંખેર એક ગ્રાડની એક ડાળી ઉપરથી સેજ વારમાં

હડીને ખીજી ડાળી ઉપર જઈ બેસે છે, તેમ દોલત એક માણસના હાથમાંથી ઝટ દબને ખીજાના સ્વાધીનમાં જતી રહે છે, પણ જે દોલત આપણી સાથે હંમેશાં રહીને આપણને પૂરતી મદદ કરે છે તે અક્કલની દોલત છે. પૈસો ટકો, ગાય દોર, —ધરખાર વગેરે પુંજી, કદાચ ચોરાઈ જાય છે, મરી જાય છે, અથવા આગમાં બળી જાય છે; પણ અક્કલની દોલત કદી નાશ પામતી નથી. અક્કલ સધળાં સંકટ મટાડવાનું, ધલાજ કરવાનું, મોટો મરતમો પામવાનું, અને સધળી રીતે સુખી રહેવાનું એકલું એક સાધન છે. માણસ ગમે એટલો વખત આ દુનિઆમાં જીવે તોપણ સેવટે તેને ખીજી હસ્તીમાં જવું છે. તે વખતે તેનાં સગાં વહાલાં તેનીથી જૂદાં પડે છે, પણ અક્કલ તેની સાથેની સાથે રહે છે. અને અક્કલની મારફતે જે સારાં કામો તેણે આ દુનિઆમાં કીધાં હોય છે તેજ તેને ત્યાં મદદ કરે છે.

માણસ સદા કાળ જીવતું નથી, તે ટુક મુદતમાં આ દુનિઆથી યુજાર કરી જાય છે. અને જ્યારે અંતકાળ આવી પુગે છે, ત્યારે શરીર એકલું પડીને કોહિ છે. અને ખવાઈ જાય છે; અને જીવ તેને બુલીને ચાલતો થાય છે. શરીરનો સાંચો જે એક વખત કામ કરતો અટકી પડ્યો તે પાછો ગતીમાં આવી શકતો નથી. તે વખતે જે આંખો મીંચાઈ તે પાછી ઉઘડતી નથી. જે હાથ પગ ભાગ્યા તે પાછા સમરીને પોતાનું કામ કરી શકતા નથી. કુટુંબ ખીજા કુટુંબ સાથે મલી જાય છે. દોલત અને હકુમત ખીજાને હસ્તક થાય છે. એ રીતે શું મોટા કે

શું નાહતા, શું શેઠ કે વાણીતર, શું અમીર કે શું ભી-
ખારી, સધલાઓને સેવટે બંધું તજ દધને એકજ ઠેકાણે
જઈ પડવું છે; અને આત્માને પોતાનાં કરતુકોનો ખીજ
હસ્તીમાં જવાબ દેવો છે. ખેશુમાર માણસો, જેઓએ પૈસે
ટકે સુખ અને આરામ ભોગવેલો તે સધળાઓ, જોદાના સે-
વટના કરમાન લાવનાર કાસદ મોતને લગારે ઢીલ કરવા વ-
ગર શરણ થઈને, આલ્યા ગયાછે, અને પોતાના ધન માલ,
ખેશ કખીજાની કાંઈ પણ નીશાન હાલે રહી નથી. પણ તેઓ
જે નેકી અથવા બદી કરી ગયાછે, તેઓની યાદ તેની પછ-
વાડે રહી ગઈ છે. માટે ખેહતર છે કે માણસે નેકી
કરવી, ઉમેદ માત્ર જોદા ઉપર રાખવી, અને જોદાઈ
કરમાન બજાવવામાં જનકેશાંની કરવી, કે બન્ને દુનિઆમાં
હમેશયું સુખ અને નામદારી મળે—અને બદીથી દુર
રહેવું કે દુઃખ અને બદનામીની ભારે ટોક હમેશ વેઠવી
નહીં પડે.

પાઠ તેરમો.

હસ્તુર આદરખાદ મારેસ્પંદની શીખામણ.

ભાગ ૩ જો.

ચોરી કરવાથી હાથને—નિરલોચીપણે ચાલવાથી
પગને—અને બુરે કપટ રાખવાથી મનને—હમેશાં સં-
ભાળવું જરૂરનું છે.

જે પાપ વગરનો હોય છે, તેને દાજખની ધા-
સ્તી નથી.

જે ઉપકાર માનનાર હોય છે, તે જુખીને લાયક-
થાય છે.

જે સૌને મળતીએ હોય છે, તે પ્રખ્યાત થાય છે.

જે સાચો હોય છે તેની ઉપર સૌ ભરોસો રાખે છે.

જે અક્ષણવાળો હોય છે તેની સધળાં માણસો દા-
સ્તી કરવા માંગે છે.

જે સખાવત કરે છે તેને જોદા ધણો આહે છે.

જે ગુસ્સો અથવા વેર રાખે છે તે તેનાજ જીવને
ભારી પડે છે.

જે દુશ્મન માટે કૂવો ખોડે છે તે પોતેજ તમાં
પડે છે.

જે ઉજમારો હોય છે તે પોતાની મુરદ પામે છે.

જેને મળસકામાં ઉઠવાની ટેવ હોય છે, તે પોતાનાં
કામને સેહેલું કરે છે.

જે એમ અહાતો હોય કે કોઈ તેને ગાળ બાંડે નહિં
તો તેણે પોતે પેહેલાં કોઈને ગાળ બાંડવી નહીં.

માણસે વગર વિચારનું અને બેહુદું બોલવાની ટેવ
રાખવી નહીં. કારણ કે વગર વિચારનો અને બેહુદા
સખુન એવો તો નાશકારક છે, કે જાણે આતશ—જે જે
ઝાડીનાં જંગલમાં પડે છે તો તેમાંનાં સધળાં ચરંદા,
પરંદા, તથા તેમજ સધળાં નુકસાનકારક જનવરોને બાળી
મારે છે. તેમજ બેહુદા સખુન થું સારા કે થું નઠારાં
માણસને એક સરખી રીતે મારું લગાડે છે.

પાઠ ચૌદમો.

બેહેશત અને દોજખ વિષે
લાગ ૧ લો.

આપણે પાછલી ચોપડીમાં વાંચી ગયાં કે આ દુ-
નિઆ થોડા વખતની છે, અને આપણને માટે કે વેહેલે
આ દુનિઆ છોડીને બીજી હસ્તીમાં જવું છે, આપણી
આ દુનિઆની હસ્તીને પાક અવસ્તામાં ‘અસ્તવધતિ અહુ’
એટલે શરીરવાળી હસ્તી કહે છે. આ દુનિઆમાં જ્યાં
મુઠ્ઠી આપણું શરીર કાયમ રહે છે, ત્યાં મુઠ્ઠી આપણી
હાજની હસ્તી ચાલુ રહે છે. પણ શરીરનું ખંડણ થવા
પછી આપણે આ દુનિઆમાં રહી શકતાં નથી. શરી-
રનું ખંડણ થવા પછી આપણી હસ્તીનો છેડો આવ્યો
એમ નથી. પણ ત્યાર પછી આપણા આત્માને માટે
અશો અહુરમજદે બીજી અનેક પ્રકારે ગુજરવાની હ-
સ્તીઓ ઠરાવી રાખી છે. એ જૂદી જૂદી હસ્તીઓમાં
આપણી મુખ્ય દુઃખની લાગની આપણી સાથે રહે છે. આ-
પણું શરીર ભાગી પડવા પછી જે મુખ્ય બે મકાન આપ-
ણને માટે ઠરાવી રાખ્યાં છે તેમાંનાં એકને અવસ્તામાં
‘વહિશત અહુ’ એટલે સર્વથી સરસ હસ્તીવાળું મકાન,
અથવા બેહેશત; અને બીજાને ‘અમિશત અહુ’ એટલે
સર્વથી ખરાબ હસ્તીવાળું મકાન, અથવા દોજખ કહે છે.
માણસને આ દુનિઆમાંથી ગુજર કરવા પછી, તેની
કરણી પ્રમાણે બેહેશત અથવા દોજખ મળે છે. અશો

ઠરથોશત કહે છે કે, તમને તમારી કરણી મુજેબ હમિશનુ સુખ અથવા દુઃખ મળશે. ખોદાની નજદીક તમારો હાથ પકડવા કોઈ આવી શકશે નહિં. જેમ તમને નાહનામાં નાહના સવાબને માટે ઘટતાં સુખનો અવેજ મળશે, તેમ તમે તમારા નાહનામાં નાહના ગુનાહને માટે ઘટતી શિક્ષાનો લતીજો પામશો. જે તમારી કરણી રૂડી હશે તો તમે હમેશ હમેશ સુધી ખેડેશતના ખુશનુમાં, ખુશમોથી પમરતાં અને પૂરતી આસાનીવાળાં મકાનમાં વાસો કરશો. પણ જે તમારી કરણી પાપી હશે તો તમે તમારાં પાપના અંદાજ માફક તે પાપનું નિવારણ થાય ત્યાં સુધી દોજખનાં અંધારાં, ડરામણાં, બદમોવાલાં, અને દરેક જાતની વેદના કરનારાં મકાનમાં શિક્ષા ભોગવશો. તમે જે હાથે કીધું હશે તેજ તમારી સાથે આવશે. ખોદાનો ધનસાફ એવો અદલ છે કે તે કોઇના પણ આ દુનિઆના મરતબા, પૈસા, વગ અથવા બલામણુની તરફેણમાં ઢલવાનો નથી, તેની અદાલતનો ચોક્કસ નિયમ એજ છે કે, તમામ નેક વિચાર, નેક વાણી, અને નેક કરણી રાખનારાં અશા માણસનોજ આત્મા ખેડેશતમાં દાખલ થઈ શકે. પણ જેઓ ભુંડું વમાસે, નઠારા સખુનો ખોલે, અને નઠારાં કામા કરે તેઓને દોજખની પીડા ભોગવવા વિના છુટક છેજ નહીં.

હાલમાં વિદ્વાના બલથી શીલસુફે એવું અનુમાન કરવાને શકિતવાન થયા છે કે, આપણે આકાશ ઉપર જે ગ્રહો, તારાઓ અને બીજી રાશનાઓ જોઈએ છીએ તે કાંઈજ નહીં પણ જુદી જુદી દુનિઆ હોવી જોઈએ;

અને તેમાં તે દુનિઆઓને બરતાં જુદિવાળાં પ્રાણીઓ વસવાં જોઈએ. પણ તે બડાઇ મારનારા શીલસુક્રેની હ-જારે વર્ષ અગાઉ આપણા રાસ્ત પેગામબર અશો જર-થોસ્તે પોતાની ખરી શીલસુક્રેના બલથી દુનિઆમાં બેહે-શતના જે જુદા જુદા તખ્તકાઓ જાહેર કીધા હતા તે સ-ધલાઓનાં નામ તેણે આકાશ ઉપરના રાશન ગોલાઓના નામો ઉપરથીજ પાડ્યાં હતાં. તેણે બેહેશતના ચાર તખ-કાઓ કીધા હતા, તેઓનાં નામ આ પ્રમાણે હતાં.

(૧) ‘હુમત’ અથવા ‘સતરપાયા’ એટલે તારાઓની માફક ચલકતાં આત્માઓનું મકાન, (૨) ‘હૂખ’ અથવા માહપાયા’ એટલે ચંદ્રની માફક દીપતા આત્માઓનું મ-કાન, (૩) ‘હવર્ત’ અથવા ‘ખોરશેદપાયા’ એટલે સૂર્યની માફક પ્રકાશતા આત્માઓનું મકાન (૪) ‘અસરરાશની’ અથવા ‘ગરોસ્માન’ એટલે આકાશગંગાની માફક ઝળ-ઝળતા આત્માઓનું મકાન. એઓમાંનો પેહેલો તખ્તકો સૌથી ઉતરતો, અને છેલ્લો સઉથી ચઢતો છે. અને એ ચારમાંના એક તખ્તકામાં માણસનો આત્મા પોતાના સ-વાબના અંદાજ પ્રમાણે જઈ વસે છે.

જેમ બેહેશતના ચઢતા ઉતરતા તખ્તકાઓનાં નામ આકાશ ઉપરના રાશન ગોળાઓ ઉપરથી પાડવામાં આ-વ્યાં છે, તેમ દોજખના ચાર તખ્તકાઓ વિષે કરવામાં આવ્યું નથી. પણ જે પ્રમાણે બેહેશતના તખ્તકાઓને ઓ-છો અથવા વધતી રાશનો સાથે તાલુકો આપવામાં આ-વ્યો છે, તેજ પ્રમાણે દોજખના તખ્તકાઓને ઓછાં અ-થવા વધતાં અંધારા સાથે તાલુકો આપવામાં આવ્યો છે.

દોળખના ચાર તબક્કા આપણા ધર્મમાં આ પ્રમાણે જ-
ણાવ્યા છે:—

(૧) ‘દુશ્મન,’ (૨) ‘દુશ્મુખત,’ (૩) ‘દુશ્મવર્ત,’
અને (૪) ‘અસરતારીકી’ એટલે છેડા વગરના અંધારાનું
મકાન. એઓમાંનો પહેલો ખીજાએ સાથે સરખાવતાં
ઓછો અંધારો છે, અને છેલ્લો સૌથી અંધારો છે.
કહે છે કે એ છેલ્લો તબક્કો એટલોતો અંધારો છે કે
તેમાંનું અંધારું હાથમાં પકડી શકાય એટલું ઘટ્ટ છે.

પાઠ પંદરમો.

બેહુરત અને દોળખ.

ભાગ ૨ નો.

આપણો આત્મા આપણા શરીરથી છૂટો પડવા પછી
ત્રણ દહાડા આ દુનિઆમાંજ રહે છે. અને ચોઠા દહા-
ડાની પામદાદ વખતે જ્યારે તે લાંબી અસખાખ ઉઠાવી
જાય છે, ત્યારે તેના સેવટના મકાનમાં જવા આગમન
તેની શી હાલત થાય છે તે વિષે આપણા પવિત્ર ધર્મમાં
એમ જણાવ્યું છે કે જો યુજરનાર માણસ અથો હોયછે તો
તેને એવું લાગેછે કે જાણે તે ખુશખોદાર કુલકસાદિના પાગ-
ખગીઆમાં કરારથી ફરે છે, અને દક્ષિણ દીશા તરફથી એ-
વો તો સુગંધી પવન ફુંકેછે કે જે તેણે કદીપણ આગે દુનિ-
આમાં ભોગવ્યો ન હોય. પછી એક ઘણી સુંદર અને સોહામ-
ણી કન્યા, જવાનીના પૂર ખહાર સાથે, જાણે તે વાડીમાં તેની
આગળ આવે છે. તેને પેલાં યુજરનાર માણસનો આત્મા

પૂછે છે કે ઓ રૂપવંતી નાર ! તું કોણ છે ? અને તને કોણે એવી કુટડી બનાવી છે ? ત્યારે તે કન્યા જવાબ દે છે કે ઓ અશો ! હું તારી પોતાની 'દીન' એટલે કરણી છું. અને તારા નેક વિચાર, નેક વાણી, અને તારી નેક કર-ણીએ મને દિલદાર બનાવી છે. એવું કહીને તે ખુબસુરત કન્યા પેલા અશો માણસના આત્માને ધનસાક્તી જગાએ લઇ જાય છે, અને આગલ ચાલતાં તે ત્રણ કદમ ભરે છે એટલામાં તે 'અસરરોશની'ના મકાનમાં જઇ પહોંચે છે. ત્યાં તેને સઘલાં અશો માણસના આત્મા મુખારકબાદી આપે છે, અને કહે છે કે તું નાશવાળી દુનિઆમાંથી આ અનંત મુખની અને હમેશની દુનિઆમાં આવવાને શક્તિવાન થયો માટે તું ખરેખરે બખાવર છે.

હવે દરવંદ અથવા પાપી માણસની તે વખતે શી વસ્ત્રો થાય છે તે જુવો:-તેનો આત્મા જ્યારે ચોથા દહાડાની બામદાદને વખતે અતરેથી કુચ કરી જાય છે, ત્યારે તેને એમ લાગે છે કે જાણે તેને ઘણાજ બદબોવાલા ખાડા ખમોચીઆમાંથી પડતો અને અઠડાતો જવું પડે છે. અને 'અવાખર' એટલે ઉત્તર દિશા તરફથી ઘણોજ નજી સ પવન ડુકે છે. પછી તેને તે ખાડાખમોચીઆ આગલ જાણે એક ઘણીજ કદરૂપી અને ખીલિક લાગે એવી ખુદી ડાકણ સરખી એક ડાસી આવી મલે છે. તે ઘણી દુરથી ગંધાતી અને ડરાંમણી જણાય છે. પણ જ્યારે તે પાશે આવે છે ત્યારે પેલા દરવંદના આત્માને તે કંપારી છૂટે છે અને ભય લાગે છે તેનો તો કાંઈ પારજ નહીં. પછી પેલી ડાકણને તે દરવંદનો આત્મા પૂછે છે કે તું કોણ

છે ? અને તને એવી ભયંકાર કોણે બનાવી છે ? ત્યારે ડાકણ તેને ધમકાવીને જવાબ દે છે કે ઓ નાપાક દરવંદ હું તારી પોતાની ભુંડી કરણી છું. અને તારી પાપી કરણીએજ મને એવી બદસુરત બનાવી છે, જેવું તેં આક્રી દુનિઆમાં કીધું છે તેવુંજ તું આ મીનોઈ દુનિઆમાં, હવે થોડા વખતમાં પામશે. તારાં પાપે તું ડૂબે છે. એવું કહીને તે પેલા દરવંદના આત્માને ધણો રડતો અને ધૂજતો પોતાની સાથે લઈ જાય છે. પછી ધનસાકની જગાએ તેને તેનાં સઘલાં હાથનાં કીધલાં હૈડે વાગેછે, અને તે ત્રણ કદમ ભરેછે એટલામાં અંધારાં દોજખમાં સપડાઈ જાય છે, અને ત્યાં પોતાનાં પાપી કરતુકોનાં અંદાજ પ્રમાણે થીડા ભાગવતો પડે છે. તેને બીજાં પાપી માણસના આત્મા દેખાઈ શકતા નથી તેથી તેના મન સાથે એવું લાગે છે કે તે એકલોજ આવા બિહામણા જોહમાં પડેલો છે. અને એમ જાણીને તે બીહીકથી પોકેપોક મૂકીને રડેછે. પણ તેમ કરવાથી તેને બીજો તો કાંઈ દિલાસો મળતો નથી, બલકે તે દોજખમાં કીડા, સાંપ, વિંછી વગેરે નાશ-કારક જનવરો તેને વલગીને વધારે દુઃખ દેતાં અને અ-જામ પાડતાં માલમ પડે છે. વલી તે વેલાએ તેની પો-તાની કરણીજ તેને મેણું મારે છે, કે ઓ નચુણા અને નીચ માણસ ! તેં જોદાનું રજક આપું એટલી પણ તેની શરમ કીધી નહીં, માટે તારી ખેવફાઈના કડવાં ફલ હવે તું આપ્ય, અને તારાં પાપી કરતુકોનો આ દોજખના થીડા ગારમાં પડીને પરતાવો કર.

પાઠ સોલમો.

જોદા પારો દોઆ ચાહવી ઘટે છે.

ભાગ ૧ લો.

આ દુનિઆમાં જે સઘલું છે તથા જે બને છે તે જોદાએ ઠરાવેલા કુદરતના કાયદાની રૂએ બનેછે. આપણે જે સુખ ભોગવાએ છીએ તે કુદરતના કાયદાને અનુસરીને રાસતીથી ચાલવાથી હોય છે. અને આપણે જે સઘલું દુઃખ વેઠીએ છીએ તે, તે કાયદાથી ઉલટા ચાલવાને લીધે હોય છે. એટલે જો આપણી કરણી સારી હોય, અને આપણે સમાર્થે ઉદ્વોગ કર્યે તો આપણને અચીત સુખ મળે; અને જો આપણી કરણી નકારી હોય, આપણે આલશ્ય રહીએ અથવા ઉલટે માર્ગે ઉદ્વોગ કર્યે તો જરૂર તેમાંથી દુઃખનું પરિણામ નીપજે; એવે જોદાનો બાંધેલો કુદરતનો એક કાયદો છે. જોદા પોતે ‘હરવીરપ આગાહ’ એટલે સઘલું જાણનારો, સર્વ માની માલેક છે. આપણને કંઈ કંઈ ચીજની ગરજ છે તે તે પોતે સારીપેઠે જાણે છે. કાંઈ પણ ચીજ તે પોતે નહીં જાણતો હોય એમ નથી. ત્યારે બંદગી કરતાં જોદા પાશ દોઆ ચાહીને જુદી જુદી સુખ આપનારી ચીજો વિષે માગણી કરવાને આપણને અશો જરથોરતે શીખવ્યું છે, ત્યારે તેની શું મતલબ છે, તે આપણને જાણવું ઘટે છે. જોદા પોતે સર્વ ઠેકાણે—શું જાહેરમાં કે શું ખાતે-નમાં—હાજર છે, અને તે દરેક ચીજ—શું ખાકી કે શું નૂરી—તથા દરેક જુરસા અને હવસ ઉપર નીગાહ

રાખી શકે છે, અને આપણને જે જે ચીજોની હાજત હોય છે તે તે સારીપેઠે જાણે છે, એટલુંજ નહીં પણ તે ચીજો મેળવવાનું તેણે આપણી પોતાનીજ મહેનતને આધારે રાખ્યું છે. તોપણ આપણે તે હાજતો પૂરી પાડવા વિષેની અરજ તેની આગલ રજી કરીને દોઆ આપીએ છીએ તથા તેની 'હરવીરૂપ આગાહી' ઉપર કશા પણ સંપ્ત નહીં શકતો નથી, પણ ઉલટી તેની પ્રાર્થના થાય છે. કારણ કે તેમ કરવાથી આપણે તેની હજીર આપણું અશક્તપણું બહાર કરીને આપણે તેનેજ આધારે છીએ એવું કબૂલ રાખીએ છીએ; વલો દોઆ આપી ખાદ પારો માગવામાં બીજી મતલબ એ છે કે ખાદાએ પેદા કીધેલી જે જે ચીજોની અડચણ અને ખૂટ હોય છે, એટલે, જે જે ચીજો વિના સુખથી રહેવામાં આપણને અટકાવ થાય છે, તે ચીજો કેવી જુગીવાલી છે, અને તે જુગીને લાધે તેઓ આપણને કેવી ઉપયોગી છે, એ આપણે સારી પેઠે સમજીએ છીએ, એવું આપણે બતાવીએ છીએ.

પાઠ સત્તરમો.

ખાદા પારો દોઆ ચાહવી ઘટે છે,

ભાગ ૨ જો.

ખાદાએ આપણું સુખ આપણી શુભ મહેનતને આધારે મૂકેલું છે ખરું, પણ તે સુખ આપનારી ચીજો જો ખાદાએ પેદા કરીને આપણી નજીક મૂકી નહીં હતે તો, મહેનત કર્યા છતાં આપણને તે સુખ કદી મળી શકતે

નહી, એવો પણ એકરાર આપણે સુખની દાઆ ચાહવા-
માં કર્યે છીએ. અને એ પ્રમાણે એકરાર કરવાથી આ-
પણે ખાદનો પાડ માનીએ છીએ. કાંઈએ આ ચીજનો
ઉપયોગ કરવો અને તેની ખુખી નહીં સમજવી અથવા ન-
હીં કબૂલ રાખવી, એ એહવાન માત્રનું લક્ષણ છે. પણ
માણસને તો સારાં નહારાંની પીછાન કરવાની શક્તિ છે તે-
થી તે જે દરેક નઆમત ભાગવે છે તેની ખુખી સમ-
જી કબૂલ રાખીને તે વિષે તે ચીજ પેદા કરનારનો આ-
ભાર માનવાને બંધાયલું છે. માટે આપણે જે ખાદ પા-
ડે અરજ કરીને માગીએ છીએ કે આ ખાદ ફલાંણી ખુ-
ખી બરેલી બસેશ તું મને આપ, તેની મતલબ કાંઈ જો-
વી નથી કે આપણને જે ગરજ છે તે ખાદ જાણતો
નથી તેથી આપણે તેને જણાવીએ છીએ. પણ તેનો
અર્થ એ કે, જોકે તે બસેશ આપણી પોતાની શુભ મે-
હેનત વિના મળી શકતી નથી, તોપણ એટલું તો આપણે
કબૂલ રાખીએ છીએ કે, ખાદએ તે ચીજ પેદા કરી મુ-
કી છે તોજ તે આપણે મહેનત કરીને મેળવીએ છીએ.
વળી એવી રીતે દાઆ ચાહવામાં ખીજો ગુણ એ છે કે
તે ચીજો ખાદનો છે એવું કબૂલ રાખવાથી, તે ચીજો
મેળવવાને માટે હમેશાં સમાર્થ ઉદ્યોગ કરવાનું આપણ-
ને મુકે છે.

પાઠ અઢારમો.

વખતની વહેંચણી.

વખત એ પ્રકારના છે, એક 'જર્વાન અકરન',

એટલે હદ વગરનો હમેશગીનો વખત—જેની શરૂઆત તથા છેડો નથી, જે જગતની હાલની રચના આગમ્ય સદા કાલ હતો, અને જે હાલની બાંધણી બદલાઈ જવા પછી હમેશ હમેશ રહેશે તે; અને બોલે ‘જર્વાન દરે-થો ખધાત,’ એટલે, ખાસ કાયદે લાંબી મુદત સુધી રહે-નારો વખત—જે જગતની હાલની રચના થઈ ત્યારથી તે તે રચનાના છેડા સુધી ચાલુ રહેશે, જેમાં હમણાની માફક સૂર્ય તથા ચંદ્રની રાશનીથી અનુક્રમે રાત અ-ને દહાડો થતો રહેશે, અને નેત્રી તથા બીજાં એ બન્ને એ-ક પીળની સામે પોતાનું બળ અજમાવતી રહેશે. એવી જગતની હાલની જે રચના છે તે રચનાની શરૂઆતથી તે આખેર સુધીનો વખત, સૂર્ય અથવા ચંદ્રની ચાલ ઉપરથી ગણવામાં આવે છે. આપણે આપણા વખ-તની ગણતરી સૂર્યની ચાલ ઉપરથી કર્યે છીએ. સૂર્યની ચા-લથી દર ત્રણસેને સવા પાંસઠ દહાડે એક વરસ થાય છે. એક વરસના બાર મહિના કરેલા હોય છે. ધરાનમાં દર વરસ વસંત, હુનાળો, પાનખર અને શિયાળો, એ ચાર રૂતુઓ થાય છે. એ ચાર રૂતુઓના ફરફારથી આ દુનિ-આમાં દર વરસ ગાહમબાર એટલે માસમ થાય છે. આ-પણા જરથોશ્તીઓ જે છ ગાહમબાર કરતાં આવ્યા છી-એ તે આ પ્રમાણે છે. ૧ લો. ‘મેદીઓજરેમ’ વસં-તના પુર બહારની શરૂઆત—એ અરદીમહેશત મહિનાના ખુરશેદ રોજથી તે દૃપમેહર રોજ સુધી ચાલે છે. ૨જો. ‘મેદી-ઓષેમ,’ એટલે ભરગરમીની શરૂઆત—એ તીર મહિનાના ખુરશેદ રોજથી તે દૃપમેહર રોજ સુધી કરવામાં આવે

છે. ૩ જી. ‘પેતષહેમ,’ એટલે કુલ ક્લાદીને પાકવાની શરૂઆત—એ શેહરેવર મહિનાના આશવાદ રાત્રે શરૂ થાય છે અને અનેરાં રાત્રે આગર થાય છે. ૪થો. ‘અયાગ્રેમ,’ એટલે ચોપગાં જનવરે છુટાં મેઝવાના વખતની શરૂઆત. એ મેહર મહિનાના આશવાદ રાત્રે બેશે છે અને અનેરાં રાત્રે પુરે થાય છે. ૫ મો. ‘મેદીઆરેમ,’ એટલે પુર સરદીના વખતની શરૂઆત—એ દેએ મહિનાના મેહર રાજથી તે મેહરામ રાજ સુધી ચાલુ રહે છે. અને ૬ ઠો. થાને છેલ્લો ‘હમરપથ્મએદેમ’ એટલે દહાડો અને રાત બરાબર થવાના વખતની શરૂઆત અથવા વસંતરતુ મેશવાનો વખત—એ વરસની સેવટના પાંચ દહાડા, જે ગાથાના દહાડા કહેવાય છે તે દહાડાઓમાં પડે છે. ‘ગાહમઆરનો’ અર્થ, વખતના શુભ સંજોગની ખુશહાલીમાં સૌએ સાથે મળીને ગુજરવાના દિવસ થાય છે. એ દિવસોની ખુશહાલીમાં સઘળા જરથોસ્તીઓને ઘટે છે કે તેઓએ સાથે મળી ખોદાની સ્તુતિ કરીને તેનો પાડ માનવો, અને આપસ આપસમાં ભાઈબંધી અને મિત્રાચારીનો ગાંઠ મજબૂત કરવો.

દર મહિનાના ત્રીસ દહાડા હોય છે તેને આપણે રાજ કહીએ છીએ. દર રાજની પાંચ ‘ગેહ’ એટલે દહાડાના વિભાગ હોય છે તેનાં નામ:-૧લી. ‘હાવન,’ તે સૂર્ય ઉગવાથી તે સૂર્ય માથે આવવા સુધીનો વખત, ૨જી. ‘રપીટવન,’ તે બપોરનો વખત, ૩જી. ‘ઓજરન,’ તે દહાડો નમવાનો સાંજનો વખત, ૪થી. ‘એવેસરગ્રેમ,’ તે દહાડાની રાજની ખલાસ થવા પછી મધરાત સુધીનો વખત, અને ૫ મી. ‘ઉપહીન,’ તે મધરાત પછી મલસકાં સુધીનો વખત.

પાઠ યોગનીસમો.

સ્ત્રી કેળવણી.

માણુમ, પછી સ્ત્રી કે મરદ કેળવણીવગર એહવાન છે. કેળવણી લેવાનો મુખ્ય માર્ગ ભાષા છે. જે ભાષામાંથી આપણને જ્ઞાનનો મહાસાગર મળી શકે જેથી રૂઢી રીતી અને નીતી સાથે સંસાર સુખ ભોગવી શકાય તેવી ભાષામાં કેળવણી લેવી દરેક ધનસાનને સજ્જવાર છે. કેળવણી આપણી શું ફરજ છે તે બતાવે છે. મીઠાશવાળો મધુર વાણી એમરવી, કુંડુંબ કળીજામાં સુખનાં ભલાં સાંધેનો થઇ પડવાં તથા સૃષ્ટીના કર્તાએ જે કામ આપણે શીર ચોંટાડેલું છે તે ખરાં અંતઃકરાણીથી બળવવું, એ દરેક ધનસાનની ફરજ છે, જેમાં મુખ્ય કરીને સ્ત્રીની ફરજ ધર-સંચારી છે. રાંધવું, સોંધવું, સાંધવું, દુઃખી માબાપ કે બ-ણી, ભાઈ કે બેહન, સગાં કે રંગેલી, એ સર્વની બરદાશ કરવી એ દરેક સ્ત્રીનો ધર્મ છે. વલી એની સાથે સતીપણું ભલી નારીએનો મુખ્ય ગુણ ગણાય છે. સતીપણું કાંઈ ધણીના મરણ પછી આપઘાત કરવામાં નથી પણ ધણીની હયાતીમાં સમાર્ગે ચાલવું અને તેને માટે અગત્ય પડવે પોતાના તન, મન અને ધનનું સુખ અર્પણ કરી તેને સુખી રાખવો એ સર્વમાં ખરું સતીપણું છે. એવા ગુણ સંપાદન કરવામાં ખરી સ્ત્રીકેળવણી સમાયલી છે.

પાઠ વીસમો.

ધર્મોપદેશ કરવાની ઉત્તમ રીતી,

ગાયનની ખુબી અપાર છે. જો જગતમાં ભાષા ગાયનમાંજ રચાઈ હતે તો ધનસાનમાં ક્રોધને કૂટા વાસો કરી રહી છે તેનો નાશ થતે. અગરજો બોધ એવું ધારે

કે મારી હસ્તી અને અપાર શક્તિ ધનસાન માનતી ન-
થી માટે પોતાનો મહિમા બતાવવા અને પોતાની અપાર
શક્તિની ખાતરી આપવાને, આ જગતમાં કાંઈ રૂપ ધાર-
ણુ કરી, ધનસાનને કોઈ બાધામાં સમજાવવું જોઈએ,
તો તે ગાયનમાંજ પોતાનાં પ્રાણીઓનું મન હરણુ કરી
પોતાનો મહિમા બતાવે. ધર્મનો બોધ યા કાંઈ સારી
સલાહ અથવા શિખામણ ગાયનરૂપે મનુષ્યના મનપર
ધણી સારી અસર કરે છે. મોટેજ માનવ્યસ્ત્રની ધર્મ જ-
રથોસ્તે ગાથામાં યાને ગાયનમાં ધનસાન માટે રચ્યો છે.
ધર્મનીતિની શીખામણ મનમાં ગ્રાપ્તવાને ગાયન ઉત્તમ
સાધન છે. વલી નારીઓને નર કરતાં વધારે મીઠાશ ને કો-
મળતા આપી છે. તેનો સખ્ય એ છે કે પોતાના કુટુંબ
કળોલાના, તથા માખાપ, બાધ બેહન, સગાંવાહલાં અને
પોતાના ધણીનાં સુખમાં ગાયનના મીઠા વચનથી તે હમે-
રૂં કરી શકે છે. કૂર સ્વભાવના ખાવંદને વશ કરવાનું
હથયાર ગાયનમાં રચ્યેલો નીતિબોધ છે. તરવાર, બુંદુક,
ખંજર, સર્વ ગાયનનાં હથયારથી ઉતરતાં છે. જેમ સૌ-
થી સરસ સ્ત્રીજમાં થોડીક બધી વાસો કરે છે, તેમ ગા-
યનમાં પણ છે. પણ જો તેનો મધ્યમ રીતે અને વેલા-
સર ઉપયોગ કરવામાં આવે તો તેની ખુબી અપાર છે.

પાઠ એકવીસમો.

‘ શોકસ્તેહ શોતાનની ’ સમજણ.

તુટેલો થજો નાપાક એહરેમન ! તે બદકારને જ-
ગતાં સંસારાં કામકાજ દુષ્ટ છે. કુતેહમંદ દાદાર અહુરમ-
જદના અને તેનાં અમશારૂપંદાના પ્રતાપથી તે નાપાકને
જગતાં દુષ્ટ કામકાજ મને પહોંચતાં મા !

પાઠ બાવીસમો.

સરોષબાજ, તથા તે પદવાની મતલબ.

ભાગ ૧ લો.

સરોષ એ શબ્દ અવસ્તાના 'સ્રોષ' શબ્દ ઉપરથી નીકળ્યો છે. 'સ્રોષ' શબ્દનો અર્થ શાંભલવું તથા તાબેદારી કરવી એવો થાય છે. અને એ અર્થ ઉપરથી ધર્મના પ્રમાણોની આતરીપૂર્વક સમજ મળ્યા પછી તે ફરમાનનાં પરાપણાં વિષે દિલમાં જે ગેમ્પી મત અથવા આગાહી શંભલાય છે તેને એ સરોષ શબ્દ લાગુ પાડવામાં આવ્યો છે. વળી સરોષ એટલે ગેમ્પી આગાહીથી દીન ઉપર હમાનદારી અથવા મજબૂત ઉસ્તવારી આવેછે, અને હમાનદારી વગર ધર્મનાં ફરમાન પરાપર બળ લાવી શકાતાં નથી. માટે ધર્મ પ્રમાણે ચાલવાનો સઘણો આધાર એ 'સરોષ' ઉપર છે. અને તેટલાજ વાસ્તે સઘલા ઇબ્દ અમશાર્પદોની સ્તુતી કર્યે છીએ, તે આગમ અથ 'સરોષબાજ' એટલે સરોષ ઇબ્દને લગતા સંખુનો પેહલેલા પદીને તેની સ્તુતિ કરીએ છીએ, એ ઇબ્દના ગુણ વિષે અવસ્તામાં નિચે પ્રમાણે બ્યાંન આવે છે.

સરોષ ઇબ્દની તરફદારી કરનાર, અજબ જોર ધરાવનારો માણસને ધર્મના ફરમાન પ્રમાણે ચલાવનાર, બદીને તોડવાને માટે ધણું મજબૂત હથ્યાર રાખનાર અદુરમજબની તરફનો. અને તે જાતે સુંદર, દુશ્મનોનો નાશ કરનાર અને દુનિઆમાં આબાદી રાખનાર છે.

સરોષબાજમાં આપણે જે 'ફવરને'નો વાક્ય

પઠીએ છઠએ તેમાં આપણુ દરેક જણુ એવા એકરાર કર્યે છઠએ કે ‘હું’ જોદાપરસ્તી ધર્મ પાલનાર જરથોસ્તી છું, અને બીના માર્ગથી હંમેશાં દુર રેહું છું.’ ત્યાર પછી દહાડાના વખતના જે પાંચ જૂદા જૂદા ભાગ કીધા છે, અને જેને આપણે પાંચ ગેહ કહીએ છીએ તે પાંચમાંના કયા ભાગમાં આપણે બંદગી કર્યે છીએ તે વખતની આપણે યાદ કર્યે છીએ. પછી આપણે સરોપખાજમાં તે સરોપ ઇજદની સ્તુતી ગાવાની ધારણા રાખીએ છીએ, તેનું નામ યાદ કરીએ છીએ, અને ત્યાર કેડે ‘કેમના મજદા’ પઠીને તેના ગુણુ ગાઈએ છીએ. તેના ગુણુ ગાવાનું કામ પુરું થઈ કે તુરત આપણે તેનું નામ ફરીથી યાદ કરીને સરોપખાજનો છેડો લાવીએ છીએ. અને સેવટે જોદા પાશે આપણાં સુખની દોઆ આહવાને અર્થે ‘અહ્લાઈ રમેશ્ય’ પઠીએ છીએ. વલી દરેક વેલાએ આપણે અવસ્તામાં બંદગી કરતાં એજ રીતી વાપર્યે છીએ. જેમ સરોપખાજમાં સરોપ ઇજદનાં નામની યાદ કરીને તેની સ્તુતિ ગાવામાં આવે છે, તેમ ખીજા ઇજદ અમશાસ્પંદની ન્યાએશ અથવા યદ, એટલે સ્તુતિનાં વચનમાં તે ઇજદ અથવા અમશાસ્પંદના નામની યાદ કરીને તેની સ્તુતી ગાવામાં આવે છે, અને પછી તે ઇજદનું નામ ફરીથી યાદ કરી, તેને લગતી બંદગી સરંજામ પહોંચાડીને, પઠનારના સુખની દોઆ માગવામાં આવે છે.

પાઠતેવીસમો.

! અઘ્ઘાઈ રઝેચની સમજણ.

ઓ યાદા ! આપ હું દોઝા ચાહનારને, પ્રતાપ અને કીર્તિ ! આપ મારાં શરીરની સલામતી, આરોગ્યતા અને કૃતેહમંદો ! આપ મને, પૂરતાં સુખની દોલત ! આપ મને, જાતી અક્કલવાલાં ફરજદ ! આપ મને, લાંબામાં લાંબી જીંદગી ! અને સેવટે આપજો મને, અશો સોઢોનું, રોશન અને તમામ સુખનું ઉત્તમ મકાન બેહે-શત ! ! ! જે દોઝા હું ચાહુંછું તે દોઝા મને આમી-ન થજો !

‘હજંગ્રેમ’ની સમજણ.

હજરો હજર ધણી તંદરોસ્તી મને હોજો ! ! !

‘જસ મેની’ સમજણ.

પહોંચ મારી મદદે ઓ અહુરમજદ ! શરીરના મ-જબૂત બાંધાથી નીપજતી હિંમતની—અહુરમજદી કાયદા-વાલા, દુશ્મનનો પરાજય કરનાર ‘બેહરામ’ ઇજ્દની—કૃતેહમંદો સાથની સરસાઈની—લેજત ભોગવવા જોગ રામશની અથવા રામ ઇજ્દની—સર્વે આકી પેદાયશમાં ખરતર પેદાયશ જે વાયુ છે તેની—પોતાને ખાસ કાયદે ચાલતા આસમાનની—હદ વગરના વખત અથવા હમેશ-ગીની—તથા ખાસ કાયદે લાંબો વખત સૂંધી ચાહુ ર-હેનારા એટલે ઓ દુનિઆની હસ્તી સાથે સંબંધ રાખનારા હદવાલા વખતની—નું મને મદદ આપ. ઓ યાદા ! હું જે પ્રાર્થના કરીને ચાહુંછું તે મારું ચાહતું નું કબૂલ રાખ !

‘કુકુલુ મોજદ’ ની સમજણ.

સવાખનો ખદલો મેળવવાને કીજો, અને યુનાહનું નિવારણ કરવાને કીજો, —મારા આત્માના ધ્યારને ખાતર— હું અશોષ અખત્યાર કરું. તમામ ખલકના અશો લોકોનો સવાખ તેઓને સંપૂર્ણ રીતે મદદ પહોંચાવો ! ને અશો હોય તેની જીંદગી લાંબી થવો ! અને જો મેં દોઆ ચાહી છે તે પ્રમાણે થવો !!

પાઠ ચોવીસમો.

‘જમવાની બાજનો અર્થ.

એટલે

(કોઈબી ચીજ ખાવાપીવા આગમચ ખાદાનો

ઉપકાર માનવાની આપણો ફરજ છે.)

હમો જરયોશ્તીઓ, આએ ખાના ઉપર બેશીને, ઘણા ઉપકાર સાથે ખાદાને યાદ કરીએ છીએ; કારણકે તમામ ગોરુપંદ ને અનાજ, ખુબી ભરેલાં પાણી અને ઝાડપાન, આસમાન ઉપરના રોશન ગોળાઓ અને જમીન, તથા ખીજી સઘલી સુખદાયક ચીજો તેણેજ પેદા કરીધી છે.

‘હુમતનામ’ નો અર્થ.

હમો જરયોશ્તીઓ નેકીના સાથી છીએ, તથા ને નેક વિચાર, નેક વાણી અને નેક કરણી હાલ-માં કરાય છે, અને આગલા વખતથી કરાતો આવી છે તે સઘલીને હમો અખત્યાર કરનારાં અને તેનો ફેલાવો કરનારાં છીએ.

‘હુક્ષત્રોતેમાર્ધ’ ની સમજણ.

સર્વેથી નેક બળવાન સાહેબને પાદચ્છાદી સજવાર છે; એટલે, જે સર્વથી બળવાન સાહેબ નેકીની રાહ પોતાનું બળ વાપરે, તેનેજ સર્વેની ઉપર હકુમત કરવી ઘટારત છે. અને તેવા બળવાન સાહેબ, તે મોટો અને ઉત્તમ નેકીવાળો જગતકર્તા છે, મોટે તેનેજ હમે સર્વેનો પાદચ્છાદ કબુલ રાખીએ છીએ.

‘ચેંગહે હતાંમ્’ ની સમજણ.

જે સધળાઈજદ અમશાસ્પંદો તથા અશો નર અને નારીઓનું શ્રેષ્ઠપણું અહુરમંજદે અવસ્તા વાણીમાં સ્તુતી કરીને જાણાવ્યું છે, તે સધળાંઓને હમા વખાણ સાથે યાદ કરીએ છીએ.

હોરાખાંમ

એટલે

મોટા મળસકામાં પઢવાના અવસ્તાના ખુબી

બરેલા કલામોનો ખુબાસો.

અહુનવરના કલામ ધણા કૃતેહમંદ અને તંદરેસ્તી સાથે રાખનાર છે; એટલે જે કોઈ માણસ ‘યથા. અહૂ. વધર્ષો’ માં જાણાવવા પ્રમાણે અશો જરથોસ્તને ખોદાનો મોકળેલો પાસ પેગામખર જાણી આ દુનિઆમાં ખોદાનો ડર રાખીને ચાલે છે, તે સધળી બધી ઉપર ફાવે છે, અને પૂરતી તંદરેસ્તી સાથે જીંદગી ગુજારી શકે છે. વળી એ અહુનવર શરીરની પાસખાની કરે છે. મોટે એ કલામ જખાંન ઉપર હમેશાં રાખવા ઘટે છે.

નમસ્કાર કરું છું તું હોરાખામ એટલે મળસકાના
રણિઆમણા વખતને !

અહુરમજ્દ સર્વેથી મોટો છે માટે તેનેજ હું આ
દુનિઆનો અને આવતી દુનિઆનો સાહેબ અને સર-
દાર તરીકે કબ્જા રાખું છું ; કે તેથી દરવંદ એહરેમનને તથા
ખરાખીબરેહું હથિયાર રાખનાર 'હેશમ' એટલે ગુસ્સાદારી
દેવને, અને તેમજ માજનદરાંતી અને ગીલાંતી દેવાને,
તથા ખીજ સઘળા દેવા અને દરવંદાને હું મારીને
નીચા નાખું.

તુટેલો થજો ગનામીનો હેરેમન અને તેની ઉપર હ-
જરો હજાર ઘણી લીઆનત હોજો, કે તેથી ખાલેશ અને
નૂરમંદ અહુરમજ્દને તથા અમશાસ્પંદાને, ખાલેસ નૂર-
મંદ તેજતર સેતારો કે જેની ખુખીથી દુનિઆમાં વરસાદ
વરસે છે અને આખાદી થાય છે તેને તથા અશો મા-
ણુસને, અને સપેનામીનોના કાયદાવાલી તમામ અશો પેદા-
યશને હું ખુલંદ કરી માનું !

અશો અહુરમજ્દની તમામ પેદાયશના બલા મરદા
અને બલી ઓરતો જોઓ હાલમાં છે, આગલા વખતમા
થઈ ગયાં, અને હવે થશે, તેઓને અરશીશવંગ ધજ્દ
મલે, એવી હું દાઆ કરું છું. અરશીશવંગ ધજ્દ અ-
શોધના ખદલામાં મલતી નેકબખતીની દાલત છે. તે હમેશાં
માણુસની મદદે આવે છે. તે તમામ મુરકેલીઓના ધ-
લાજો સુચવીને માણુસનું સંરક્ષણ કરે છે ; અને દેવો
તથા બુડા માણુસથી આ ધરના કુટુંબના વડાને પહોંચતી
હલાકીને દૂર કરે છે.

હું દોઝા માંડું છું કે તમામ ભલા નર નારીઓને નેક બંધેશ અને ભલાઇના બદલા મળે કે તેથી અમોને પણ સૌથી માઠી, સૌથી નેક, અને સૌથી ચઢતી નેકબબતી હાંસલ થાય અને તેમ થવાથી હમો અમશાસ્પંદની યાદ અને સ્તુતિ કરીને તેઓને ખુશહાલ અને મશહુર કરી શક્યે અને આ અમારાં કુંટુંબની તથા નેક લોકોના ટોળાંની આબાદી કરવાને અને નહારાં લોકોનાં ટોળાંની સામે થઇને તેઓને હઠાવી કાઢવાને શક્તિવાન થઇએ.

ઓ અહુરમજ્દ ! તારી પોતાની પેદાયશો જોવીકે પાણી, ઝાડપાન, તથા અશોઇનું મુળ ધરાવનારી સઘલી નેક નેઆમત ઉપર તુંજ એકલો તારી મરજીમાં આવે તે મુજબ ભલાઇથી હકુમત ચલાવી શકે છે. માટે હું જરથોસ્ત એની દોઝા ચાહું છું કે અશો માણસ બળવાન થજો ! અને દરવંદ માણસ દુર્બળ થજો ! અશો માણસ પોતાની ખાહેશ મુજબ અમલ ચલાવનાર થજો અને દરવંદ માણસ પોતાની ખાહેશ મુજબ અમલ ચલાવવામાં નાહમદ થજો ! અને સ્પેન્તોમઇન્યુશના તરીકાવાલી પેદાયશમાંથી નેકીનો દુશ્મન જે અંગ્રોમઇન્યુશ છે તે હારમાર અને નામુરાદ થઇને પાછો ફરજો ! અને દરેક થજો ! કે તેમ જો થાય તો દરેક ધરના, દરેક ખાનદાનના, દરેક શહેરના અને દરેક દેશના વડાને, આ ખોદાપરસ્તી જરથોસ્તી દીનના કાનુન મુજબ વિચારવા, બોલવા અને કામ કરવા હું શીખવું. અને તેજ પ્રમાણે મારી દીનનો ફેલાવો કરનારા ખીન્નઓ પણ શીખવે, કે તેથી અમારું મન ખુશહાલ, અમારો આત્મા નેકીવંત અને અમારું શરીર સુખાકારીભરેલું રહે.

ઓ સર્વેથી નેક અને સર્વેથી ચઢતા અશો અહુરમજ્દ ! હમારી મુરાદ એજ છે કે તુંને પુરતી રીતે જોઇ બધાએ અને તારા હમેશના દોસ્ત થઇ રહીએ !

હાલન ગેહ.

[illegible]

રૂપિશ્વિન ગોહ.

[illegible]

મજા મજાકાં મજામજા મજામજા
મજામજાકાં મજામજા મજામજા
મજામજામજામજામજા

ઉચ્ચ ગીત.

મજામજામજામજામજા મજામજામજામજા
મજામજામજામજામજા મજામજામજામજા
મજામજામજામજામજા મજામજામજામજા
મજામજામજામજામજા મજામજામજામજા
મજામજામજામજામજા મજામજામજામજા
મજામજામજામજામજા મજામજામજામજા
મજામજામજામજામજા મજામજામજામજા
મજામજામજામજામજા મજામજામજામજા

અધિષ્ઠાતા ગીત.

મજામજામજામજામજા મજામજામજામજા
મજામજામજામજામજા મજામજામજામજા
મજામજામજામજામજા મજામજામજામજા
મજામજામજામજામજા મજામજામજામજા

၁။ အရှင်ဘုရား၏ နာမည်ကို ချီးမွမ်းခြင်း
 ၂။ အရှင်ဘုရား၏ နာမည်ကို ချီးမွမ်းခြင်း
 ၃။ အရှင်ဘုရား၏ နာမည်ကို ချီးမွမ်းခြင်း
 ၄။ အရှင်ဘုရား၏ နာမည်ကို ချီးမွမ်းခြင်း
 ၅။ အရှင်ဘုရား၏ နာမည်ကို ချီးမွမ်းခြင်း
 ၆။ အရှင်ဘုရား၏ နာမည်ကို ချီးမွမ်းခြင်း
 ၇။ အရှင်ဘုရား၏ နာမည်ကို ချီးမွမ်းခြင်း
 ၈။ အရှင်ဘုရား၏ နာမည်ကို ချီးမွမ်းခြင်း
 ၉။ အရှင်ဘုရား၏ နာမည်ကို ချီးမွမ်းခြင်း
 ၁၀။ အရှင်ဘုရား၏ နာမည်ကို ချီးမွမ်းခြင်း

ଦ୍ଵୟାସିନ ଗୋଷ୍ଠ.

[illegible]

માન જમવાની.

۱. ۲. ۳. ۴. ۵. ۶. ۷. ۸. ۹. ۱۰. ۱۱. ۱۲. ۱۳. ۱۴. ۱۵. ۱۶. ۱۷. ۱۸. ۱۹. ۲۰. ۲۱. ۲۲. ۲۳. ۲۴. ۲۵. ۲۶. ۲۷. ۲۸. ۲۹. ۳۰. ۳۱. ۳۲. ۳۳. ۳۴. ۳۵. ۳۶. ۳۷. ۳۸. ۳۹. ۴۰. ۴۱. ۴۲. ۴۳. ۴۴. ۴۵. ۴۶. ۴۷. ۴۸. ۴۹. ۵۰. ۵۱. ۵۲. ۵۳. ۵۴. ۵۵. ۵۶. ۵۷. ۵۸. ۵۹. ۶۰. ۶۱. ۶۲. ۶۳. ۶۴. ۶۵. ۶۶. ۶۷. ۶۸. ۶۹. ۷۰. ۷۱. ۷۲. ۷۳. ۷۴. ۷۵. ۷۶. ۷۷. ۷۸. ۷۹. ۸۰. ۸۱. ۸۲. ۸۳. ۸۴. ۸۵. ۸۶. ۸۷. ۸۸. ۸۹. ۹۰. ۹۱. ۹۲. ۹۳. ۹۴. ۹۵. ۹۶. ۹۷. ۹۸. ۹۹. ۱۰۰.

(પીશાબ તથા હાજત કરી અને ખડાઉથી સાફ કરી નાકું બાંધી ત્રણ કદમ પાછો ચાલીને પઢે.)

(૩) ૦ જલકીક્રા . ૬૬ છુલ્લ

• ૬૬ જલકીક્રા • ૬૬ જલકીક્રા
 • ૬૬ જલકીક્રા • ૬૬ જલકીક્રા • ૬૬ જલકીક્રા • ૬૬ જલકીક્રા
 • ૬૬ જલકીક્રા • ૬૬ જલકીક્રા • ૬૬ જલકીક્રા • ૬૬ જલકીક્રા
 છુલ્લ • ૬૬ જલકીક્રા • ૬૬ જલકીક્રા • ૬૬ જલકીક્રા
 ૦ ૬૬ જલકીક્રા • ૬૬ જલકીક્રા • ૬૬ જલકીક્રા • ૬૬ જલકીક્રા

(બે વાર પઢે.)

• ૬૬ જલકીક્રા • ૬૬ જલકીક્રા
 • ૬૬ જલકીક્રા • ૬૬ જલકીક્રા • ૬૬ જલકીક્રા • ૬૬ જલકીક્રા
 • ૬૬ જલકીક્રા • ૬૬ જલકીક્રા • ૬૬ જલકીક્રા • ૬૬ જલકીક્રા
 • ૬૬ જલકીક્રા • ૬૬ જલકીક્રા • ૬૬ જલકીક્રા • ૬૬ જલકીક્રા
 ૦ ૬૬ જલકીક્રા • ૬૬ જલકીક્રા • ૬૬ જલકીક્રા • ૬૬ જલકીક્રા

(ત્રણ વાર પઢે.)

(૪) ૦ જલકીક્રા • ૬૬ જલકીક્રા • ૬૬ જલકીક્રા

• ૬૬ જલકીક્રા • ૬૬ જલકીક્રા • ૬૬ જલકીક્રા • ૬૬ જલકીક્રા
 • ૬૬ જલકીક્રા • ૬૬ જલકીક્રા • ૬૬ જલકીક્રા • ૬૬ જલકીક્રા
 • ૬૬ જલકીક્રા • ૬૬ જલકીક્રા • ૬૬ જલકીક્રા • ૬૬ જલકીક્રા
 • ૬૬ જલકીક્રા • ૬૬ જલકીક્રા • ૬૬ જલકીક્રા • ૬૬ જલકીક્રા
 • ૬૬ જલકીક્રા • ૬૬ જલકીક્રા • ૬૬ જલકીક્રા • ૬૬ જલકીક્રા

[illegible]

[પાજમાં પહે.]

၁။ နေပြည်တော် - မန္တလေး - မန္တလေး - မန္တလေး - မန္တလေး
 ၂။ မန္တလေး - မန္တလေး - မန္တလေး - မန္တလေး - မန္တလေး

[प्रगत पं०.]

[illegible]

فان في يومئذ . فان في يومئذ . فان في يومئذ .

[illegible]

640. 641. 642. 643. 644. 645. 646. 647. 648. 649. 650. 651. 652. 653. 654. 655. 656. 657. 658. 659. 660. 661. 662. 663. 664. 665. 666. 667. 668. 669. 670. 671. 672. 673. 674. 675. 676. 677. 678. 679. 680. 681. 682. 683. 684. 685. 686. 687. 688. 689. 690. 691. 692. 693. 694. 695. 696. 697. 698. 699. 700. 701. 702. 703. 704. 705. 706. 707. 708. 709. 710. 711. 712. 713. 714. 715. 716. 717. 718. 719. 720. 721. 722. 723. 724. 725. 726. 727. 728. 729. 730. 731. 732. 733. 734. 735. 736. 737. 738. 739. 740. 741. 742. 743. 744. 745. 746. 747. 748. 749. 750. 751. 752. 753. 754. 755. 756. 757. 758. 759. 760. 761. 762. 763. 764. 765. 766. 767. 768. 769. 770. 771. 772. 773. 774. 775. 776. 777. 778. 779. 780. 781. 782. 783. 784. 785. 786. 787. 788. 789. 790. 791. 792. 793. 794. 795. 796. 797. 798. 799. 800. 801. 802. 803. 804. 805. 806. 807. 808. 809. 810. 811. 812. 813. 814. 815. 816. 817. 818. 819. 820. 821. 822. 823. 824. 825. 826. 827. 828. 829. 830. 831. 832. 833. 834. 835. 836. 837. 838. 839. 840. 841. 842. 843. 844. 845. 846. 847. 848. 849. 850. 851. 852. 853. 854. 855. 856. 857. 858. 859. 860. 861. 862. 863. 864. 865. 866. 867. 868. 869. 870. 871. 872. 873. 874. 875. 876. 877. 878. 879. 880. 881. 882. 883. 884. 885. 886. 887. 888. 889. 890. 891. 892. 893. 894. 895. 896. 897. 898. 899. 900. 901. 902. 903. 904. 905. 906. 907. 908. 909. 910. 911. 912. 913. 914. 915. 916. 917. 918. 919. 920. 921. 922. 923. 924. 925. 926. 927. 928. 929. 930. 931. 932. 933. 934. 935. 936. 937. 938. 939. 940. 941. 942. 943. 944. 945. 946. 947. 948. 949. 950. 951. 952. 953. 954. 955. 956. 957. 958. 959. 960. 961. 962. 963. 964. 965. 966. 967. 968. 969. 970. 971. 972. 973. 974. 975. 976. 977. 978. 979. 980. 981. 982. 983. 984. 985. 986. 987. 988. 989. 990. 991. 992. 993. 994. 995. 996. 997. 998. 999. 1000.

·પ્રભુનંદનપ્રભુનંદન ·૬૬૬· પ્રભુપ્રભુનંદન
·પ્રભુપ્રભુનંદન ·૬૬૬· પ્રભુપ્રભુનંદન
·૬૬૬· પ્રભુપ્રભુનંદન ·૬૬૬· પ્રભુપ્રભુનંદન
·૬૬૬· પ્રભુપ્રભુનંદન ·૬૬૬· પ્રભુપ્રભુનંદન

☞ (જો હાવન ગેહુ હોય તો નીચે પ્રમાણે
ત્રણ વાર પઢે.)

·પ્રભુનંદન ·૬૬૬· પ્રભુપ્રભુનંદન ·૬૬૬· પ્રભુપ્રભુનંદન
·૬૬૬· પ્રભુપ્રભુનંદન ·૬૬૬· પ્રભુપ્રભુનંદન
(૩) ·૬૬૬· પ્રભુપ્રભુનંદન

☞ (જો રચિધિવન અથવા બીજી હાવન ગેહુ હોય
તો નીચે પ્રમાણે ત્રણ વાર પઢે.)

·૬૬૬· પ્રભુપ્રભુનંદન ·૬૬૬· પ્રભુપ્રભુનંદન
(૩) ·૬૬૬· પ્રભુપ્રભુનંદન ·૬૬૬· પ્રભુપ્રભુનંદન

☞ જો ઉત્તરન ગેહુ હોય તો નીચે પ્રમાણે
ત્રણ વાર પઢે.)

·૬૬૬· પ્રભુપ્રભુનંદન ·૬૬૬· પ્રભુપ્રભુનંદન
(૩) ·૬૬૬· પ્રભુપ્રભુનંદન ·૬૬૬· પ્રભુપ્રભુનંદન
·૬૬૬· પ્રભુપ્રભુનંદન ·૬૬૬· પ્રભુપ્રભુનંદન
·૬૬૬· પ્રભુપ્રભુનંદન ·૬૬૬· પ્રભુપ્રભુનંદન

١٠ ١١ ١٢ ١٣ ١٤ ١٥ ١٦ ١٧ ١٨ ١٩ ٢٠ ٢١ ٢٢ ٢٣ ٢٤ ٢٥ ٢٦ ٢٧ ٢٨ ٢٩ ٣٠ ٣١ ٣٢ ٣٣ ٣٤ ٣٥ ٣٦ ٣٧ ٣٨ ٣٩ ٤٠ ٤١ ٤٢ ٤٣ ٤٤ ٤٥ ٤٦ ٤٧ ٤٨ ٤٩ ٥٠ ٥١ ٥٢ ٥٣ ٥٤ ٥٥ ٥٦ ٥٧ ٥٨ ٥٩ ٦٠ ٦١ ٦٢ ٦٣ ٦٤ ٦٥ ٦٦ ٦٧ ٦٨ ٦٩ ٧٠ ٧١ ٧٢ ٧٣ ٧٤ ٧٥ ٧٦ ٧٧ ٧٨ ٧٩ ٨٠ ٨١ ٨٢ ٨٣ ٨٤ ٨٥ ٨٦ ٨٧ ٨٨ ٨٩ ٩٠ ٩١ ٩٢ ٩٣ ٩٤ ٩٥ ٩٦ ٩٧ ٩٨ ٩٩ ١٠٠

١٠١ ١٠٢ ١٠٣ ١٠٤ ١٠٥ ١٠٦ ١٠٧ ١٠٨ ١٠٩ ١١٠ ١١١ ١١٢ ١١٣ ١١٤ ١١٥ ١١٦ ١١٧ ١١٨ ١١٩ ١٢٠ ١٢١ ١٢٢ ١٢٣ ١٢٤ ١٢٥ ١٢٦ ١٢٧ ١٢٨ ١٢٩ ١٣٠ ١٣١ ١٣٢ ١٣٣ ١٣٤ ١٣٥ ١٣٦ ١٣٧ ١٣٨ ١٣٩ ١٤٠ ١٤١ ١٤٢ ١٤٣ ١٤٤ ١٤٥ ١٤٦ ١٤٧ ١٤٨ ١٤٩ ١٥٠ ١٥١ ١٥٢ ١٥٣ ١٥٤ ١٥٥ ١٥٦ ١٥٧ ١٥٨ ١٥٩ ١٦٠ ١٦١ ١٦٢ ١٦٣ ١٦٤ ١٦٥ ١٦٦ ١٦٧ ١٦٨ ١٦٩ ١٧٠ ١٧١ ١٧٢ ١٧٣ ١٧٤ ١٧٥ ١٧٦ ١٧٧ ١٧٨ ١٧٩ ١٨٠ ١٨١ ١٨٢ ١٨٣ ١٨٤ ١٨٥ ١٨٦ ١٨٧ ١٨٨ ١٨٩ ١٩٠ ١٩١ ١٩٢ ١٩٣ ١٩٤ ١٩٥ ١٩٦ ١٩٧ ١٩٨ ١٩٩ ٢٠٠

૦ જાન્યુઆરી . સપ્ટેમ્બર . ફેબ્રુઆરી . માર્ચ .
(૧) ૦ જાન્યુઆરી . ફેબ્રુઆરી

ૐ દિશિય દિશા તરફ મોહોત્ત કરીને યજ્ઞ.
સપ્ટેમ્બર . નવેમ્બર . ડિસેમ્બર . જાન્યુઆરી .
ફેબ્રુઆરી . માર્ચ . એપ્રિલ . મે . જુન . જુલાઈ . ઓગસ્ટ .
સપ્ટેમ્બર . ઓક્ટોબર . નવેમ્બર . ડિસેમ્બર . જાન્યુઆરી .
(૧) ૦ જાન્યુઆરી . ફેબ્રુઆરી . માર્ચ .

ફેબ્રુઆરી . માર્ચ . એપ્રિલ . મે . જુન . જુલાઈ . ઓગસ્ટ .
સપ્ટેમ્બર . ઓક્ટોબર . નવેમ્બર . ડિસેમ્બર . જાન્યુઆરી .
(૧) ૦ જાન્યુઆરી . ફેબ્રુઆરી . માર્ચ . એપ્રિલ . મે . જુન . જુલાઈ . ઓગસ્ટ .
સપ્ટેમ્બર . ઓક્ટોબર . નવેમ્બર . ડિસેમ્બર . જાન્યુઆરી .
(૧) ૦ જાન્યુઆરી . ફેબ્રુઆરી . માર્ચ . એપ્રિલ . મે . જુન . જુલાઈ . ઓગસ્ટ .

દાશા વીરય હુમત.

(ત્રણ વાર યજ્ઞ.)

જાન્યુઆરી . ફેબ્રુઆરી . માર્ચ . એપ્રિલ . મે . જુન . જુલાઈ . ઓગસ્ટ .
સપ્ટેમ્બર . ઓક્ટોબર . નવેમ્બર . ડિસેમ્બર . જાન્યુઆરી .
ફેબ્રુઆરી . માર્ચ . એપ્રિલ . મે . જુન . જુલાઈ . ઓગસ્ટ .

١٠ ٢٠ ٣٠ ٤٠ ٥٠ ٦٠ ٧٠ ٨٠ ٩٠ ١٠٠
 ١١٠ ١٢٠ ١٣٠ ١٤٠ ١٥٠ ١٦٠ ١٧٠ ١٨٠ ١٩٠ ٢٠٠
 ٢١٠ ٢٢٠ ٢٣٠ ٢٤٠ ٢٥٠ ٢٦٠ ٢٧٠ ٢٨٠ ٢٩٠ ٣٠٠
 ٣١٠ ٣٢٠ ٣٣٠ ٣٤٠ ٣٥٠ ٣٦٠ ٣٧٠ ٣٨٠ ٣٩٠ ٤٠٠
 ٤١٠ ٤٢٠ ٤٣٠ ٤٤٠ ٤٥٠ ٤٦٠ ٤٧٠ ٤٨٠ ٤٩٠ ٥٠٠
 ٥١٠ ٥٢٠ ٥٣٠ ٥٤٠ ٥٥٠ ٥٦٠ ٥٧٠ ٥٨٠ ٥٩٠ ٦٠٠
 ٦١٠ ٦٢٠ ٦٣٠ ٦٤٠ ٦٥٠ ٦٦٠ ٦٧٠ ٦٨٠ ٦٩٠ ٧٠٠
 ٧١٠ ٧٢٠ ٧٣٠ ٧٤٠ ٧٥٠ ٧٦٠ ٧٧٠ ٧٨٠ ٧٩٠ ٨٠٠
 ٨١٠ ٨٢٠ ٨٣٠ ٨٤٠ ٨٥٠ ٨٦٠ ٨٧٠ ٨٨٠ ٨٩٠ ٩٠٠
 ٩١٠ ٩٢٠ ٩٣٠ ٩٤٠ ٩٥٠ ٩٦٠ ٩٧٠ ٩٨٠ ٩٩٠ ١٠٠٠

[illegible]

જરથોશતી ધર્મ બોધ
પાઠમાળા
પેહલી તથા બીજી ચોપડી.

જંદ શીક્ષક
પેહલી ચોપડી.

અસલ કીંમત રૂ ૧ ને હાલ ૦૮=
ઠેકાંણાં:—એરચશાહ કરાંણીની કુંપની, ધોબી-
તલાવ; અને જાંહંગીર બેગલુજી કરાંણી, કોટ.

ખોરદેહ અવસ્તા
પ્રથમ અવસ્તાને હરથે.
જેમાં

સરૂઆતના અવસ્તા, હોશબોમ પાંચે ગેહ,
પાંચે નીઆએશ, ત્રણુ ધઅશત અને પતેત પશો-
માની દાખલ કરી છે.

અસલ કીંમત રૂ ૨, ને હાલ રૂ ૧૧.

છપાઇ બહાર પડશે.

જરથોશતી ધર્મ બોધ
પાઠમાળા
ત્રીજી ચોપડી.

જંદ શીક્ષક.
બીજી ચોપડી.

